

Brassói Lapok

XL. évfolyam

158 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi július 16

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ARADOT!

A Führer szónokolt...

A Führer tehát beszámolt, a maga egyoldalú nézőpontjából megvilágította mozgalmának döntő válságát, amely a június 30-iki véres drámában jutott kifejeződésre. Csaknem másfél óra hosszat beszélt a Kroll-operában, saját birodalmi gyűlése előtt, s baritonjából még sohasem érzett ki annyira a meggyőzősége, mint ez alkalommal. Összeszedte minden, — egyébként elvitathatatlan, — néptribüni képességét, hol remegtette hangját, hol teli torokkal dörgött, hangsúlyozott szüntelenül s fel- és lefuttatta argánúmat a szónokoskodás egész skáláján. Bárhogyan erőlködött is azonban, oratori produkciója most már nélkülözötte a hatáskeltés régebbi erejét is, hiányzott belőle a tömegszuggesztív varázs s elháríthatatlanul emlékeztetett arra a couéista bebeszélési és önbiztató, önhitegető módszerre, amelyet leggyakrabban annak a fiúnak a példájával szokás szemléltetni, aki a sötétben, vagy az erdőben félelmében, bizonytalanságában füttyöl és hangoskodik, hogy ezzel elhessegesse magától a tépő, nyugtalanító kétségeket.

A náci-Reichstag persze süstűn bravózott, egyre-másra tapsolt s végül Göring szájával bizalmat, a belügyminiszter által pedig köszönetet szavazott Hitlernek. Finita la commedia! A Führer megkapta saját — mondhatni: különbejáratu — birodalmi gyűlésétől a felmentvényt és jóváhagyást az utóbbi hónap és kíváltképpen a június 30-iki eseményekkel kapcsolatban.

De magától a német néptől aligha s még kevésbé a világ közvéleményétől, amelynek természetesen szintén van valami köze a történetekhez és azok konzekvenciáihoz. Mert ma nap olyan világot élünk, hogy a magabazárkózási és önállósági törekvések ellenére sem közelemből a népek családjának, hogy egyik-másik tagjával mi történik. Hitlerék megváltást ígérték nem csupán a német népeknek, hanem mindeneknek, aki az ő útjukra lép. Megváltást a nemzeti eszme és egyben a szocializmus álljelszavaival. Most pedig a Führer egyszerűen csak kijelenti, hogy „megoldották a problémákat”. Mintha hatalmi szóval ezt is el lehetne minden további nélkül hitetni, ugyanakkor, a mikor éppen saját pártja jórszékének a lázadását s annak vérbefojtását ismerteti és jelenti be hivatalosan.

Ha megoldották a problémákat, ha annyira rendbeszedték a Hitler szerint „politikailag és gazdaságilag bomlásnak indult” birodalmat, ha megvalósították, vagy csak a megvalósításhoz közel hozták az általuk lelkiismeretellenül kilátásba helyezett földi paradicsomot, amelyben a nemzetiszocializmus fából-vaskarikája csodákat terem, — akkor hogyan sikerülhetett a „betegetes hajlamu emberek szektájának”, élén Röhmmel, elidegeníteni a rohamosztagokat attól: a náci-párttól, amely életre hívta őket.

Nem, Hitlernek nem sikerült beszédének legmesszebbmenő hangszínezésével sem elhitetni a tárgyilagosan megítélő világközvéleménnyel azt, amit akart: hogy tudniillik a Röhme és Schleicher vezette lázadás és összeesküvés csak indokolatlan eltévelygés volt, amelyet kalandorok idéztek elő s nem a német nép általánosnak mondható elégedetlensége a náci-rendszerrel, olyan elégedetlensége, hogy ez már magát az uralkodó pártot is robbantotta. Amint hogy nem adott beszédében választ arra a természetszerűen felvetődő kérdésre sem, miért fedezte, másfél esztendőn át, látszólagos diktatori tekintélyével és eddig meglehetősen népszerűségével „a részegségben elkövetett kihágásokat és békés emberek molesztálását”, ahogyan most önmaga, a hitlerista rémuralmat nevezi.

Hol vannak az eredmények akár bel- akár pedig külpolitikai téren, amelyeket a hitlerizmus felmutathat? Ezekre nem tért ki a Führer, csupán annak diktatori hangon való kijelentésére, hogy „megoldották a problémákat”. Eközben az egész világ tudja, hogy éppen a náci-

Sikerül-e a nagy mosakodás?

Hitler beszámolója június harmincadikáról

Miért kellett legyilkolni Röhmet és Schleicher tábornokot — A véres kezű kancellár szerint csak 77 embert végeztek ki a kétnapos torradalom alatt

Papen nem hallgatta meg Hitler beszámolóját

Berlin, július 15.

A nagy beszámoló, melyet az egész világ, kétségtelenül, felfokozott érdeklődéssel várt, megtörtént. A fegyveres győzelem után, Németországban is megrendült népszerűségének megerősítésére, Hitler a régi Führer-beszédek izzó hangulatát akarta visszavarázsolni.

Bizonys, hogy nem Hitler az egyetlen, akinek elmélete a gyakorlatban csődöt mondott; abban sem kivétel, hogy egy idő óta kénytelen saját táborával is felvenni a harcot, de másfél év alatt Hitler azt a kevés gyakorlati részt is kasztrálta a nemzetiszocialista programból, ami amugy is igen kevés helyet foglalt el a főleg fajelméletekre és a marxizmus elleni irtóhadjáratra felépített programban.

Ebben a program lemorzsolódási folyamatban robbant ki Röhme lázadása. Lehet, hogy Röhme kapitányt és társait méltán illeti mind az a vád, amely a Hitler-táborból feléjük árad, de azokat, akik azért csatlakoztak Röhmehez, mert a népi program reneszánszát várták a második nemzetiszocialista forradalomtól: ezt a rohamosztagos tömeget nem lehet sem szekszuális tévelygéssel, sem pedig hatalomvágygyal — egyéni hatalomvágygyal — gyanúsítani.

A világ Hitleről, az elmúlt másfél év balsikereire várt magyarázatot és programot a jövőre. Mellékesen természetesen kíváncsi volt a június 30-iki események rejtett rugóra is. De csak mellékesen. Ennél sokkal fontosabb lett volna az eddigi uralom mérlege és a jövő államépítő programja. Mindez hiányzott. Feléledtek a régi jelszavak: letiprom... megsemmisitem... kivégzem...

Beszédének gerince és mindvégig legizgal-

masabb momentuma: a leszámolás Röhme-vel. Főszempont: meg kellett tisztítani a rohamosztagokat a homoszekszuálisok uralmától. Ennél nagyobb hibába nem is eshetett volna Hitler, annyira világos az ellentmondás.

Ezt az ellentmondást Hitler maga is érzi s ezért hozzátesszi: a hatalomra, sőt életre törek; szövetkeztek Schleicher tábornokkal. Így tehát adva van az erkölcsi és a hatalmi szempont is, amiért végezni kellett velük.

Ezt az árkot, ha demagógiával, ha erőszakolt okok segítségével is, valahogy azért át-

ugrotta Hitler. De az egész világ megdöbbenésére egy szó sem hangzott el arról: miért kellett gyalázatosan elpusztítani Klausnernek, Kahrnak, Lossow tábornoknak és még nagyszámu katolikus vezetőnek, akiknek semmi közük sem volt, sem Röhme-vel, sem Schleicherhez? Százszázalékos németek, hithű katolikus vezérek, egészséges családapáknak, miért kellett Röhme kapitány oldalán a halálba masírozni?

Erre elsikkasztotta a feleletet Hitler, ez felelő kérdőjel maradt továbbra is.

Hitler beszél...

A birodalmi gyűlést Göring elnök nyitotta meg s rövid beszéd után átadta a szót Hitlernek, aki a következő beszédet tartotta:

— Képviselők, a birodalmi gyűlés férfiai! A birodalmi kormány megbízásából Göring összehívta önöket, hogy nekem tegye lehetővé: felvilágosítani a népet azokról az eseményekről, amelyek szomorú és nyomorúságos emlékezetében lesznek történelmiünknak.

— Embéri gyarlóságból olyan válság keletkezett fiatal birodalmunkban, amely megsemmisítő hatással járhatott volna.

Hihetetlenül nyíltan beszélék az eseményekről, csupán a szégyenérzet von meg bizonyos határokat.

A MULT BUNEI

— Amikor Hindenburg megbízott az új kormány vezetésével, olyan államot

vettem át, amely politikailag és gazdaságilag bomlásnak indult. A bomlásban részes és vétkező volt minden régebbi megmaradt politikai erő. Nincs Németországban senki, aki a nemzetiszocialista mozgalomnak szemrehányást tehetne, hogy reményteljes politikai erőnek utját állotta volna.

Népiünk 15 évig gyakorlóterepe, kísérleti nyula volt különböző politikásoknak.

A külvilágnak — különösen a rosszakaratúaknak — érdekes és örömdetes lehetett ezt a kísérletet szemlélteni, de népiünknek fájdalmas és megáldozó.

Uralmunkat a német nép maga törvényesítette, mert feladatunkat nem a hatalom erőszakos biztosításában, hanem abban láttuk, hogy népiünk szívében megszilárdítsuk.

termelődött belső ellentétek szembehelyezkednek éppen azokkal az elvekkal és szükségességekkel, amelyek létrehozták őket. Nem ez az első ilyen eset a történelemben. Hitler elkerülhetetlenül másolta, utánolta most Louis Bonaparté-t, a későbbi III. Napoleont és — ha tetszik — bizonyos mértékben Ebert volt német köztársasági elnököt, Hindenburg elődjét. Mint a Führer, ő is abba a helyzetbe került, hogy vére kellett fojtaniok ugyanazokat az erőket, amelyeknek hatalomrajutásukat köszönték, amelyek őket bizonyos eszmények megvalósításának hitében uralomra emelték.

Az önértékes hangnemhez jobban illett volna a Führer tegnapi beszédében annak a nyílt bevallása, hogy az egyéni hatalmonmaradás kedvéért szükségszerűen le kellett számolni mindazokkal, akik a maszlagolást komolyan vették s akik tényleg végre akarták hajtani a zavaros, de mindenestre helyénvalónak vélt náci-forradalmat. Ahelyett azonban, hogy tiszta börtöntöltöt volna a pohárba, hogy beismerte volna: igen, ellenforradalmárává, ledorongoló-

jává vált saját álforradalmi mozgalmának, — Hitler folytatta a hangzatos frázisokkal való ámitást és szédítést. Ugy tett, mintha a náci-mozgalomnak még ezután is lehetne jövője, létjogosultsága, mintha június 30-ikán nem irta volna alá saját halálós ítéletét.

Hitler beszéde bebizonyította, hogy mégis csak a „frázisok” járnak közelebb az igazsághoz: június 30-ikán ő a saját posványának véres lábjaiba sülyedt. A bösz varázslatnak vége, a frázisok, bármily erőteljesen hangzanak is, nem képesek leplezni többé a nemzetiszocializmus és hitlerista diktatura borzalmas csődjét.

Történelmi beszéd volt a Führer tegnapi szóoklata: minden bizonynyal ettől kell számítani a német nép feleszmélését s mindazoknak az észretérését is, akiket a hitlerizmus veszedelmes, őrlítő mánakya elbódított. Ebből a szempontból határozottan értéke van a nagy érdeklődéssel várt és sok tekintetben kiabrándulást hozott új Hitler-beszédnek.

Tessék kívágni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY

a B. L. júliusi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab júliusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 júliusi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhető a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

FELELET A FIRKÁSZOKNAK...

A külföld azt írja, hogy gazdasági gondokban vagyunk. Ezeknek a firka-szoknak azt válaszolom! Igaz, csak hogy nem máttól, hanem kezdettől fogva.

— Elhihetik, sohasem aggódtam magam sorsáért, azonban súlyos gondját viselem népünk jelenének és jövőjének. Politikailag és gazdaságilag rendezetlen államot vettünk át, amelyet éppen bírálóink orvosolhatatlannak nyilvánítottak.

Nem kapituláltunk a problémák előtt hanem bátran megkíséreltük megoldásukat és számtalan esetben meg is oldottuk.

— Biztosítottuk a birodalom egységét, de nem elegendő állampolitikai szétszakadást megakadályozni, hanem a fenyegető néppolitikai bomlásnak is elejét kell venni.

— A német felgyógyulás és felemelkedés művében még mindig nem vesznek részt a kommunizmus apostolai, akik közül egyes bolondok Németországban is megkísérik romboló tevékenységüket. A nemzetiszocialista állam kiirtja, megsemmisíti ennek a népmérgezésnek utolsó maradványait is.

A ROMBOLO ELEMEK MASODIK CSOPORTJA

Akik nem tudnak belenyugodni, hogy uralkunk végleg elintézte sorsukat és hazug bírálatokkal illetnek, de ártani már nekik sem tudnak.

A HARMADIK CSOPORT a forradalmárok csoportja magáért a forradalomért. A forradalom nekünk nem állandó állapot. Ezek elvből ellenségei minden rendnek, és tekintélynek. Nem a népet látják, hanem a rend gyűlölt intézményeit.

Az állam patológiás ellenségeinek negyedik csoportja a téleneké, akiknek egyetlen vágyuk semmit sem cselekedni, de veszélyes, mert formális bacillusgazdája a nyugtalanságnak, téves híreszteléseknek és hazugságoknak.

Népünk újjászülése csak akkor lehetséges, ha a nép belső rendben és fegyelemben követi vezetőit és bizik bennük.

AZ ÚJ FORRADALOM ELŐZMÉNYEI

Három hónappal ezelőtt még azt hitte, hogy egyszerűen reakciós politikuskok, marxisták, anarchisták és másfajta semmittevők játékszere van szó minden komoly alap nélkül.

Március közepén elrendeltem, járjanak végére a minden pillanatban felmerülő új forradalomról szóló híreknek és kutassák ki a forrását. Kitént, hogy az új forradalom egyes magasabb sorsú rohamosztályos vezetői törekvése. Határozott parancsom ellenére, a rohamosztályosok Röhmmel utján olyan elemekkel telítődtek meg, amelyek a szervezet egységét gyengítették.

A nemzetiszocialista világnézet egyes magasabb hivatalok hatáskörében háttérbe szorult, a párt és a rohamosztályosok közötti viszony lazulni kezdett és ugyanakkor megfigyelhetünk törekvéseket, amelyek a rohamosztályosok más érdekek szolgálatába akarják állítani.

Öreg, hűséges rohamosztályosokat a kinevezésüknek háttérbe szorítottak, miáltal egyes fiatalokat érthetetlen kedvezményekben részesítettek.

Röhmmel felhívtam a visszasságokra,

de javulás nem történt, ellenben a panaszkok szaporodtak. Röhmmel többször megígérte a vizsgálatot. Kihangsúlyoztam előtte, hogy a tekintélyuralomra súlyos kötelezettségek hárulnak a nép

előtt, ha követeljük tőle, hogy vakon bízzék vezetőiben.

Részségben elkövetett kihágások, békés emberek molesztálása méltatlanok egy vezetőhöz, a legelemibb dolog, hogy magánéletében ne mutasson megvetésre méltó példát. Az ilyen vezetőket szigorúban kell büntetni, mint a magánembert.

Betegeshajlamu emberek az előtérben...

— Elsősorban Hess figyelmeztetéseire reagáltak fel az aggodalmamat Röhmmel szemben. Májusban

Röhmmel kezdett külsőségeiben is elidegenedni a párttól.

Székta keletkezett körülötte, amely nemcsak morális felfogásba ütközött, hanem államellenes összeesküvést is jelentett.

Rohamosztályokban magas állásokba helyeztek embereket, pusztán beteges hajlamokért.

A rohamosztályokban három csoport alakult ki. A beteges hajlamúaké, akiket Röhmmel vakon kézben tartott, elsősorban Heines, Hayn és Heydebrock. A másik csoport belsőleg nem tartozott ide, de katonagondolkodással engedelmeskedett Röhmmel vezérkari főnöknek.

A harmadik csoport, amelyik nem tiltakozta belső ellenszenvét, ezeknek a tisztességeseknek vezetői Lutze és Himmler.

Szeplőt, májfoltot két hét alatt elmulaszt, észrevétlenül hámlaszt a

„FLOREAL” 2-es számú krém!

1 tégely ára 40 lej.

Vezérképviselő: Drogueria „CENTRALA” Oradea

SCHLEICHER TABORNOK SZEREPE

— Röhmmel egy korrupt szélhámos segítségével érintkezésbe lépett Schleicher tábornokkal, aki Röhmmel sugallatára hirdette a mai állapot tarthatatlanságát.

— Kívánta a Reichswehr és a rohamosztályosok egységesítését Röhmmel vezetése alatt, Papen eltávolítását és saját alkancellárságát.

Engem egyelőre meghagytak volna.

— Hindenburgnak, akinek személye mindnyájunk számára érinthetetlen, fel esküdtem, hogy a hadsereget politikától mentes eszköznek tartom. Ha csak gondolatban is ráállottam volna Schleicher tervére, hűtlenség lett volna a marsallal, a hadügyminiszterrel és a hadsereggel szemben.

— Az államban csak egy fegyveres haderő van: a hadsereg és egy politikai akarat: a nemzetiszocialista párt.

Röhmmel a propagandahivatal útján hírt terjesztettek, hogy a rohamosztályosokat a Reichswehr fel akarja oszlatni és ezt egy második forradalommal meg kell akadályozni és ennek az a célja, hogy nekem visszaadja cselekvési szabadságomat.

RÖHMEK MERÉNYLETET KÉSZÍTENEK ELŐ HITLER ELLEN

— Azt mondták, néhány napra lezárnak, hogy a külföld előtt könnyebben igazolhassam magam. Junius elsején ismét a lelkére beszéltem Röhmmel, hogy szálljon szembe az örült tervekkel.

Röhmmel, amikor látta, hogy semmiben sem számíthat rám, felkészült, hogy eltegyen láb alól.

Uhl csoportvezetőt bérelték fel megöletésemre. Uhl halála előtt bevallotta, hogy fel volt készülve a parancs teljesítésére.

A forradalmárok terve

Az összeesküvők a kormányépületek megszállásával és letartóztatással akarták az akciót megindítani. Bevallották, hogy

többnapos véres ellenállásra készültek.

Az összeesküvők előkészítették a külföldi tervszerű megdolgozását. Ha három német hazatérő külföldi államférfivel találkozik és előttem szigorúan titkolja, az ilyen embereket agyonlövtem, ha csak időjárásról, pénzdara-bokról vagy hasonlóról beszélgettek is.

77 embert végeztek ki Hitler szerint

A bűnösök megtorlása nagyon nehéz volt. 19 rohamvezetőt, 31 rohamalvezetőt, 3 védő-

osztályos végeztek ki, 15 ellenszegülő meghalt, 3 öngyilkos lett, öt bűnrészes párttagot agyonlőttek.

PAPEN MEGVÉDI HITLER

Hazugság, hogy Papen és Seldt érintkeztek volna a lázadókkal, hiszen a lázadók célja ezeknek a meggyilkolása volt.

Hitler azzal fejezte be beszédét, hogy végre sikerült a rohamosztályos szervezet megfiatalítani és megerősíteni. Néhány hét múlva a barnaínges újra ellepik az utcákat.

Mindazoknak, akik bűnösök voltak az

örült szervezkedésben mostantól felki-nálom a feledést, éljenek az újjáépítés-nek.

Életem legkeserűbb 24 órájáért vállalom a felelősséget a történelemmel szemben.

A beszéd után Göring üdvözölte Hitler és biztosította a németiség bizalmáról.

Frick javaslatára a Reichstag köszönetet szavazott Hitlernek, hogy a hazát megmentette a polgárháborútól.

A birodalmi gyűlés tagjai között igen nagy feltűnést keltett, hogy Papen nem jelent meg az ülésen.

Felvágta ereit egy tönkrement temesvári milliósos

Temesvár, július 15

Megrendítő öngyilkossági kísérletnek volt színhelye tegnap este a temesvári Royal szálló. Singer Ferenc a városban jólismert, valahá dugdagdag kereskedő, a Singer és Charmatz cég egykori beltagja, a délutáni órákban szobát bérelt, ahová azonnal bezárkózott. Később a szálloda személyzete a szobából kiszűrődő hörgésre és nyöszörgésre lett fi-

gyelmes. Betörték az ajtót.

Singer a földön feküdt, körülötte a szoba csupa vér volt. Több helyen felvágta ereit s a sebekből patakként ömlött a vér.

Azonnal értesítették a mentőket, akik a kórházba szállították a szerencsétlen embert, ahol azonnal ápolás alá vették. Felépüléséhez kevés a remény.

Uzletemek nem is olyan rossz

Nemcsak a nyelvvizsga, a tanfolyam is kötelező Csikban

És előre le kell fizetni a tanfolyam költségeit

Csikszereda, július 15.

Néhány héttel ezelőtt Angelescu közoktatásiügyi miniszter rendeletet adott ki, miszerint a székelyföldi kisebbségi állami és felekezeti tanítók részére Crețu tanár vezetése alatt Székelyudvarhelyen tanfolyamot rendez. A rendelet határozottan leszögezi, hogy a tanfolyam nem kötelező, csak az azt követő vizsga. Eszerint világos, hogy csupán azok a tanítók vesznek részt a tanfolyamon, akik akarnak. Viszont vizsgázni mindenkinek kell.

Ezt a tanítók is így értelmezték, míg a napokban meg nem jelent Chircă Péter inspektor idevonatkozó rendelete, mely egyszerűen módosítja Angelescu miniszter rendeletét.

Chircă inspektor rendeletében minden egyes felekezeti és állami magyar nemzetiségű tanítót tanfolyamra kötelez. Rendeletében hangsúlyozza, hogy semmiféle mentő körülményt nem ismer. Mindenkinek részt kell venni a székelyudvarhelyi tanfolyamon és pedig saját költségén. A tanfolyam költségeit ezernégyezer lejben állapította meg a rendezőbizottság.

Tehát közvetlen vizsga előtt még egy tanfolyamot kötelesek végighallgatni a magyar nemzetiségű állami és felekezeti tanítók, mielőtt belekerülnének a nem egy esetben kenyértelenséget jelentő rostába.

A csiki kerületi inspektor által tulságos szigorúsággal értelmezett tanfolyam néhány nap múlva már megkezdődik. A tanfolyam költségeit előre kell befizetni és még az állami tanítók sem kaptak fizetést, nem is beszélve a felekezeti tanítók, akik teljesen pénz és más anyagiak nélkül állanak. Hogy honnan fogják előteremteni a szükséges pénzeket, azt egyelőre sűrű homály fedi.

Ettől eltekintve a közoktatásiügyi törvény idevonatkozó szakaszai szerint, a nyári nyelvtanfolyamok költségeit az állam köteles viselni. Más esetekben kenyértelenséggel alkalmazzák a kisebbségeket súlyosan érintő szakaszokat és a tanfolyamokkal kapcsolatosan nem akarnak annak intézkedéseiről tudni. Hogy miért, ahhoz nem kell bővebb magyarázat. Könnyen kijelölhető az, aki gondolkozni szokott.

— Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan megelékníti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Számos kiváló orvos a Ferenc József vizet belféreggyógyászatnál is igen jó eredménnyel alkalmazza.

Súlyos szerencsétlenség egy francia hadihajón

Toulon, július 15

A Vateur és az Albatrosz nevű francia torpedóromboló cirkálók hosszas utazás után csütörtökön érkeztek vissza Toulon hadikikötőjébe.

A két cirkálón tegnap egészen szokatlan szerencsétlenség történt, amelynek két halott és egy reménytelenül súlyos sebesült az áldozata.

A Vateur egyik matróza az ütegek ellenőrzése közben észrevette, hogy az egyik ágyú csővében egy gránát benne maradt. Segítségért vett maga mellé és megkezdte a lövedék eltávolítását. A gránát hirtelen felrobbant és a közelben horgonyzó Albatrosz fedélzetén csapott le s két matrózt azonnal megölt, egy harmadikat pedig halálosan megsebesített.

A tökéletes borotvapenge

Repr. GL N. H. BALTHAZAR
București, Str. Selari 7

Oszladozik már a homály a Skoda-maffiáról

Uica tábornok izgalmas erkölcspárbaja, Seinescu ezredessel

„Lövessenek agyon gyermekeimmel együtt, ha igaz” — mondja a vesztegetési kísérlettel vádolt ezredes — A tábornok teljes egészében fenntartja vallomását: igenis, 20 milliót kínált neki az ezredes, csak engedje szabadon Seletzkyt — Alku és kutatás a bünbakk után

Bukarest, július 15.

A botrányos Skoda-ügy parlamenti vizsgálata most jutott legizgalmasabb fejéhez, Uica tábornok, volt hadügyminiszternek, a II. hadtest parancsnokának a vallomása következtében. Amint tudvalévő, a volt hadügyminiszter a parlamenti bizottság előtt a hét elején történt első kihallgatása alkalmával felemlítette, hogy annakidején egy politikai személyiség huszmillió lejt ajánlott fel neki arra az esetre, ha szabadlábba helyeztetí Seletzkyt, a Skoda-művek letartóztatott bukaresti vezérképviselőjét, ő azonban ezt a tisztességtelen ajánlatot felháborodással visszautasította. A szóhozott személy nevét a tábornok nem akarta közölni, hivatkozva arra, hogy a bizottság előtt tett esküjénél is erősebb fogadalmat tett a tiltakozásra.

A sajtó és a politikai körök követelésére azonban Uica tábornok megváltoztatja álláspontját, amellyel annyi találgatásra adott alkalmat és gyanuba hozott izámtalan politikust s tegnap mégis rázárta magát az illető közbenjáró megnevezésére. A parlamenti vizsgálóbizottság elnökéhez levelet intézett s abban közölte, hogy

miután a szóbanforgó egyén, aki neki a huszmilliósi vesztegetési ajánlatot tette, nem jelentkezett és nem vállalja a felelősséget,

ahogyan ez a katonai pályán szokásos, sőt makacsul hallgat, feloldottak érzi magát fogadalmától és Seinescu Marin tartalékos ezredes, volt képviselő és szenátor, valamint volt fővárosi helyettes polgármester személyében megnevezi azt a személyt, aki neki Seletzky szabadonbocsátása ügyében az említett ajánlatot tette.

A bejelentés érthetően nagy feltűnést keltett a bizottságban s futótűzként terjedt el a főváros politikai és társadalmi köreiből, hiszen ez az első eset, amikor a vizsgálat során megállapított számtalan vesztegetés kapcsán, névvel is előállanak. Uica tábornok leleplező levelét a parlamenti bizottság délután fél 5 órakor megkezdődött ülésének elején olvasta fel Pop Valér dr. alelnök s több bizottsági tag irányára azonnal elrendelte Seinescu megidézését. Gheorghiu parlamenti rendfőbiztos rögtön elment a tartalékos ezredes lakására s felszólította, hogy jelenjék meg a parlamenti bizottság előtt.

SEINESCU CSAK „TRÉFALT”
UICA TÁBORNOKKAL

Seinescu Marin este 6 órakor jelentkezett a bizottság előtt, amely nyomban hozzákezdett kihallgatásához. Miután a tartalékos ezredes letette az esküt, Pop Valér dr. alelnök közölte vele Uica tábornok vádját, amely szerint Seletzky letartóztatási végzésének megerősítése előtt megjelent Uica tábornok, akkori hadügyminiszternél s értésére adta, hogy amennyiben szabadlábba helyeztetí Seletzkyt, rögtön ad neki 3 millió lejt, a többi 17 milliót pedig két héten belül kifizeti. Ezenkívül megígérte, hogy a tábornoknak egész életében nem lesz több gondja házára, utazásukra és más szórakozásokra.

Seinescu mindjárt előljáróban, határozottan kijelentette, hogy nem ismeri sem Seletzkyt, sem pedig közelebbi és távolabbi környezetének egyetlen tagját sem. Ha ennek bebizonyítják az ellenkezőjét, haj-

landó levonni az összes következményeket. Hogy ez így van, Seinescu kereszten a kezével, hitere s családja és gyermekei boldogságára fogadta. Ezzel szemben elismeri, hogy amikor Seletzky már letartóztatásban volt, felkereste egyszer Uica tábornok, akkori hadügyminisztert egy tiszt áthelyezése ügyében s ezalkalommal elbeszélgetett vele a Skoda-ügyről. Felemlítette, hogy — amint a Capsában hallotta — a Skoda és Seletzky emberei, akik bele vannak keveredve az ügybe, mindent elkövetnek, hogy megmentsék és legalább ideiglenesen szabadlábba helyeztesék Seletzkyt s evégből

minden jel szerint pénzállozatokra is hajlandók.

Ezzel összefüggésben ő tréfás eszmecsere folytatott Uica tábornokkal, aki azt kérdezte tőle:

— Talán csak nem akarnak hozzám jönni?

Erre ő, Seinescu, azt válaszolta:

— Miután a te hatalmadban áll a szabadlábahelyezés, vigyázz, barátilag felhívom a figyelmedet. Lehet, — jelentette ki ezután Seinescu — hogy ebből a be-

szélgetésből Uica tábornok azt értette, hogy ki akarom kémlelni szándékait, vagy — minthogy bosszus volt — gyanút fogott, hogy valaki fel akarja keresni ebben a kényes ügyben, de erről nem szólt nekem egy szót sem.

Hangoztatta ezután Seinescu, hogy ő ezután is bizalmas baráti viszonyban maradt Uica tábornokkal, kölcsönösen meghívták egymást, sőt most május 10-ike alkalmából előléptette alezredesből ezredessé.

— Ismételtem, hogy ha bebizonyítják, hogy ismerem valakit a Skoda körzetéből, alkalmazzanak velem szemben bármilyen megtorlást. Hogy tehettem tehát ezt az ajánlatot Uica tábornoknak. Kétől kaphattam volna a 20 milliót? Lehet, hogy a tábornok ur gyanakodott, mert akkor nagyon ideges volt, mindenki gyanúsította: a kormány, a parancsnokok és a királyi biztosok s talán úgy érezték, hogy én valami ajánlatot tettem neki. De kijelentem lelkiismeretemre és négy gyermekemre, hogy eszem ágában sem volt ajánlatot tenni s nem is tehettem. Miért ajánlottam volna én fel 20 milliót, hogy helyeztesse szabadlábba Seletzkyt?

A kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon

A továbbiakban a tartalékos ezredes és volt képviselő újból s újból, unos-untalan hajtogatta hogy ő csak arról tett említést Uica tábornoknak, miszerint a városban arról beszélnek, hogy a Skoda pénzállozatokat is hozna Seletzkyért. Azt is többször kijelentette, hogy nem kérte titoktartásra a tábornokot.

Ezután elmondta Seinescu, hogy ő szerdán Techirgiolban olvasta az újságokban Uica tábornok vallomását s fél 11 órakor megtudta, hogy Uica tábornok telefonon kereste s magához hívatta. Haladéktalanul fel is kereste s akkor Uica tábornok arra kérte hogy ő, mint georgista, csendesítse le a Miscarea ellene indított támadásait. Akkor Uica tábornok szemébe mondta neki, hogy igenis ő, Seinescu tette a 20 milliósi ajánlatot.

A bizottsági tagok közbevetett kérdései nyomán ezután kiderült, hogy Seinescu elnöke a Bazaltin nevű utcakövezési vállalatnak, amely szoros kapcsolatot tartott fenn a Via hasonló célu vállalatnál, amelyben Seletzky is érdekelve volt Seinescu viszont megint csak azt hangoztatta, hogy löjjék őt agyon feleségével és gyermekeivel együtt, ha nem az igazat mondja.

Csütörtökön délelőtt — vallotta ezután Seinescu — ismét megjelent Uica tábornoknál s keserű szemrehányásokkal illette amitt, hogy tönkreteszi a hírnevét. Uica tábornok ezután is fenntartotta vele szemben állításait, de aztán megállapodtak abban, hogy egy Casimir nevű ügyvéd közreműködésével megfelelő kiengesztelő megoldást keresnek arra, hogy Seinescu se maradjon egészen a csávában. Aznap, csütörtökön, egy ideig arról volt szó, hogy Nicorascu tartalékos őrnagyot ugratják be s ő vállalja magára a megvesztegetési kísérlet vádját, ezt a tervet azonban hamarosan elejtették, s Casimir ügyvéd, a közvetítő, így szólt hozzá:

— Nem állíthatjuk be Nicorascut, önnek kell maradnia, de egyezzen meg úgy, hogy egyikük se járjon rosszul.

ja el, milyen formában akarta őt Seinescu megvesztegetni, a volt hadügyminiszter ezeket az újabb részleteket adta elő:

— Seinescu eljött hivatalomba és azt mondta nekem: „Mit szólsz hozzá, lehetne huszmilliót keresni. Hármát mostan kapnál, a többit pedig, miután szabadlábba helyeztetted Seletzkyt.” Én felháborodással utasítottam vissza ezt a megkönyékezést, hiszen tisztában voltam azzal, hogy mellán megkövezhetnének, ha belemennék az ajánlatba. Seinescu előterjesztését hosszabb heves vita követte, amelynek során az ezredes szememre vetette, hogy egy beteg embert fölöslegesen a börtönben tartok. Megkérdeztem tőle, mi baja van Seletzkynek. Azt a választ kaptam, hogy reumája, amire azt feleltem, hogy én is reumás vagyok. Seinescu annyira sikraszállt Seletzky mellett, hogy hogy megjegyezte: én nem vagyok börtönben, nekem könnyű elviselnem a reumát.

— Ez a nyíltság annyira feldühösített, hogy kiutasítottam dolgozószobámból. Távoztása előtt megkért, fogadjam meg gyermekem sírjára, hogy nem árurom el ajánlatát, majd bucsúzásul visszaszólt, hogy ha mégis meggondolnám a dolgot, 24 órával előbb értesítem őt. Ezt csak úgy mondta, mert tisztában lehetett vele, hogy erre sohasem kerülhet sor.

A tábornok ezután elmondotta, hogy alantaisai, akik sejtették, miről lehetett szó, Seinescu távoztása után rendkívül izgatott kedélyállapotban találták. Pop Valér dr. alelnök kérdésére Uica tábornok kijelentette, hogy vezérkari főnöke, Tata-ranu ezredes ment hozzá elsőnek bizonyos aktákkal s rögtön megjegyezte, hogy amióta ismeri, sohasem látta ennyire felindultnak.

Pop Valér dr. Megmondta-e neki Seinescu nevét?

Uica tábornok: Nem, mert Tatarescu látta Seinescut, amikor kiment a szobából s tudta, kicsoda. Végül ismét előadta Uica tábornok, hogy az izgalmas jelenet után elment Mironescu helyettes miniszterelnökhöz s előadta neki a dolgot.

Uica tábornok másodszori kihallgatása után a bizottság elhatározta, hogy a volt hadügyminisztert és Seinescut szembesíti egymással s így igyekszik teljesen tisztázni a vesztegetési kísérlet ügyét, amely — ugyszólván — első nyilvánvaló ténye a régóta tartó parlamenti vizsgálatnak.

Most már valószínű, hogy mindinkább fény vetődik arra az egész politikai maffiára, amely hatalmas sápoikat húzta a Skoda cégtől a hadianyagrendelések nyélbeütésének az előmozdításáért és a különféle baksisokért. Egy kijáró már felbukkant...

Már az is baj, ha nem beteg az ember...

Egy aradi segédbíró különös
esete a bírói vizsgával

Arad, július 15.

Különös bonyodalmak középpontjába került egy ismert aradi segédbíró, aki az aradi törvényszéken töltött be hivatalt és akit most szigorú vizsgálat alá fogtak.

Nemrégiben tartották meg a segédbírák számára az országos bíróvizsgát és ezen a vizsgán a szóbanforgó fiatal magisztrátus nem jelent meg, hanem orvosi bizonyítványt küldött maga helyett. Az orvosi bizonyítvány szerint a segédbíró egyik erdélyi város klinikáján kezelés alatt áll, ágybanfekvő beteg és így nem vehet részt a vizsgákon. A vizsgabizottság elnöke ekkor távirati utasítást küldött az illető város igazságügyi hatóságaihoz, kérve, állapítsák meg, hogy az orvosi bizonyítvány adatai megfelelnek-e a valóságnak. Az igazságügyi hatóságok intézkedésére, hatósági orvos szállott ki a klinikára, ahol azonban azzal a meglepő hírrel fogadták, hogy a fiatal bíró nem szerepel a betegek névsorában. A tapasztalatokról az orvos jelentést tett felettes hatóságainak, akik viszont távirati uton küldötték el jelentésüket a vizsgáztató bizottság elnökéhez, aki pedig továbbította az ügyet, megfelelő jegyzőkönyv alakjában az igazságügyi minisztériumhoz. Ezt követte aztán a vizsgálat elrendelése.

Nyilvánvalóan látszik, hogy valami tévedésről lesz szó ebben az ügyben, mert elképzelhetetlen, hogy egy fiatal bírójelölt, aki már maga is emberi sorsok felett mondott ítéleteket, ilyen naiv ügyetlenséggel törje ketté bírói karrierjét.

UICA TÁBORNOK FENN-
TARTJA SEINESCU ELLEN
A VESZTEGETÉSI KISÉRLET
VÁDJÁT

A parlamenti vizsgáló-bizottság szombat délelőtt újból kihallgatta Uica tábornok hadtestparancsnokot, aki ezalkalommal is fenntartotta tegnap délutáni levelében közölt leleplezését.

Pop Valér dr. alelnök kérésére, mond-

Vádak, melyekre Fogaras válaszol

Lórántffy Zsuzsanna fejedelemsasszony
alapította az első erdélyi román iskolátFogaras urai Vlád vajdától a Habsburgokig — Amikor Mária Terézia
tüzerei rommá lőtték a református templomot„...Tanitson legelsőbbben mind nagyot, mind kicsit
az olá ABC-re...”

Fogaras, július 15

Az erdélyi román élet bölcsője ez a föld, melynek története szorosan összefügg az erdélyi román nemzet történelmével.

Nagy tanulságok adódnak itten, melyeket kisebbségi sorsra jutott nemzetünknek le kell vonni, különösen most, amikor parlamentben és azon kívül sok szó esik a magyar idők „büneiről”.

Vádakat vagdosnak a fejünkhöz, ha jogainkért szállunk sikra, és fölényesen intenek le, ha emberibb megélhetést követelünk magunk és gyermekeink számára.

Lássuk csak, hogyan is állunk ezekkel a vádakkal, a multban elkövetett nagy „bűnökkel”, melyekért ma penitenciára kényszerítettek bennünket.

A választ maga Fogaras adja meg, ez a történelmi föld, melyből az igazságosságnak és a megértésnek olyan virágai sarjadtak ki, amiket a mai idők fullasztó légköre sem tudott elhervasztani,

sőt ma jobban élnek és diszelegnek, mint valaha, amikor Erdélyországnak egykori vezetői elültették Isten dicsőségére és alattvalóinak egymásközötti békés együttélésére.

S mi hozzátesszük: egyes mai vezérek okulására, akiknek az erdélyi szellemet mélyen megcsufoló magatartása megdöbbentő körvonalakkal ütközik ki a történelem reflektorában

A torony, amit tulságosan magásra terveztek...

Román történetírók szerint, Radu Negru fogarasi vajda alapította a havasalföldi vajdaságot. Tény az, hogy Fogaras vidékére a magyar királyok különösen a 13. század folyamán, főként a tatáruladás után, nagyszámú román jobbagycsaládok telepítésére a havasoktól tülről. 1222-ben említi egy oklevél először, a fogarasi vidéki erdélyi románokat, ill. Endre király a századok számára adott 1224-iki kiváltságlevele a románok és a besenyők eredetével is foglalkozik.

A fogarasi királyi birtokot Nagy Lajos 1369-ben Vlád román vajdának adományozza, aki címébe veszi a „fogarasi herceg” (dux) nevet is.

A fogarasi várat, melyet most kaszárnyának használnak, Apur László vajda építtette 1300 körül. Mai formájára Bethlen Gábor alakította át. A legnagyobb, valóban országos szerepet az utolsó erdélyi fejedelem, Apafi Mihály idejében játszotta. Itt tartózkodott legtovább a fejedelmi pár, országgyűléseket hívtak ide és itt raboskodott Beldi Pál, Bethlen Miklós és Haller Pál.

Az erdélyi fejedelemség megszűntével a vár s a fogarasi uradalom a királyi kincstár birtokába kerül. Mária Terézia 1758-ban gróf Bethlen Gábor erdélyi kancellárnak zálogosítja el, aki a vásárvárat a református egyháznak, adományozza.

Itt, a református templom kertjében van eltemetve Bethlen Kata, aki a templomot újjáépíttette és számos iskolai alapítványt tett.

Mária Terézia idejében történt, hogy a református templom újjáépítési munkálatait felsőbb rendeletre letiltották azzal az indoklással, hogy a toronyból „amit tulságosan magasra terveztek” a várba lehetett látni, így felépítése katonai szempontból nem kívánatos. A torony mégis elkészült,

mire a vártűzértség a város felé fordította az ágyuk csövét és rommá lőtte a restaurált templomot.

Az 1657-iki ediktum „a fogarasi oláh iskolának rendjéről és törvényeiről”

Itt, a várban székelt hosszú ideig Lórántffy Zsuzsanna, I. Rákóczi György özvegye, a hitbuzgó fejedelemsasszony. Az ő nevéhez fűződnek azok az ediktumok, amelyek a fogarasi románság testi

és lelki istápolásáról szólnak. Így az az iskolai rendelet is, melyről Jármai Márton fogarasi református lelkésznek az egyházi irattárban végzett kutatásai nyomán beszámolhatunk.

Az ediktum 1657. április 3-áról kelt és a következőket tartalmazza:

„Mi Lórántffy Susanna, néhai méltóságos idvezült Rákóczi Györgynek Isten kegyelméből Erdély ország fejedelmének Magyarország részeinek urának és a székelyek ispánjának etc. megmaradt özvegye. Adjuk tudokra mindenkinek valakiknek illik ez levelünknek rendibe, kevesek szerint pedig tekintetes és nagyságos Gyerőmonostori Kemény János urnak fogarasi főkapitányunknak, jövőben leendő prefectusunknak, udvarbíráinknak, porkolábainknak, ispánainknak és ezen megirt Fogaras földi minden rendbéli tiszteinknek, bojéroknak, protopapoknak és papoknak, mostani és egyszerű mind jövődébélieknek is. Hogy mi kik legfőbb és elsőbb gondunknak az istentiszteletek oltalmazását és terjesztését, annakutánna a közönséges jót ismerjük és tartjuk. Eszünkbe vévén minémü temérdek

nagy tudatlanságban tartatnak ez mi fogarasi jóságunkban az egész olá nemzet, mind kösség mind bojerság és tulajdon azok, is kiknek egyebeknek tanítások tisztében volna.

Ennekfelette maguktól is az értelmessitől megtalálattván, keresztyéni szánakodásból ren-

deljük, hogy itt Fogaras városunkban az 5 jövendőbeli hasznokra.

egy olá scholát rendelnénk s emeltetnénk, kívántató tanító és tanuló személyekkel és azoknak sustentatiojokra szükséges provisióval egyetemben.

Mely rendeléseknek és törvényeknek sénora így következők:

A FOGARASI OLÁ SCHOLÁNAK RENDJE
ÉS TÖRVÉNYEI

Az olá schola legyen mindjárt a magyar schola mellett az nagy hasznóért, ugymint, jobb módjával való inspeccioért, az olá tanítványoknak magyarul való tanulásokért, a magyar s deák írásnak is könnyebb megtanulhatóságért, értéseiért és viszont hogy

a magyar scholabéliek akiknek kedvek legyen hozzá, olá szót és írást tanulhassanak. Immunitások azon legyen mely a magyar scholának.

Az olá mester legyen igen jól olául mind írni s mind szollani tudó, igaz tudos ember. Tanitson legelsőbbben mind nagyot mind kicsit az olá ABC-re

azok a betűk szerint a jó igazán való olá írásnak kiváltképe pedig a Fejérvárott nyomtatott Ujtestamentomnak, Psalteriumnak és Catekésisnek olvasására; ennek felette az olául való éneklésre az szerint amint a karánsebesi és lugosi eclesiákban (hoc adito, hogy olá betűkkel kell leírni azokat), a catekésisre, az igazán való olá írásra.

Tanitson pedig mindannyi órákon legalább, mint a magyar mester.”

„EGYENLŐ TISZTBELI ATYAFIAK”

„A magyar mesterrel jó correspondenciát, mint egyenlő tisztbéli atyafiak és mindketten a tanítványokkal is tartanak együtt egymás között, hogy sem az oláhok a magyaroktól sem a magyarok az oláhoktól semminemű bosszúsággal ne bántassanak. Nem tartván ezt meg az mesterek a vételnek mi voltjához képest vagy a magistrátus büntetése szálljon rájuk, vagy csak elsőbbségi előjáróba a consistorium nehez cenzurája legyen rajtuk.

Az olá templomokban szorgalmasan a szent dolgoknak gyakorlására kiváltképen vasárnapokon és ünnepeken és halott temetésekre ha kívánják eljárjon az egész scholával együtt és az oláh való éneklést a karánsebesi és lugosi eclesiának énekek szerint peragálja, maga kántorkodván vagy praeinálván.

Az egész Fogaras földjén levő gramatikák mindenünne tartozzanak a Fogarasi olá scholában tanulni bejönni, különben gramatikásgokból kivettettek a jobbágyi állapotra.

Az olá schola mesternek fizetése mitőlünk: Pénz fizetés 40 forint, buza 16 köből, bors 25 veder, sere 80 veder, verő marhája 2, vagy azért 4 forint, sajta 2, fája 25 szekér.

A scholában lakó szegényebb szerű gramatikák ijáknak a legjobb indulatukban nyolcna peremnél egy-egy várműre napjában négy-négy cipót rendelünk várműből adadni fogyotkozás nélkül, kiké is legyen legelsőbbben a promotura a mesterségekre és a predicatorságokra.”

Nincs helyünk egész terjedelmében leköszölni a fejedelmi rendeletet, amely a fogarasi román iskola alapításáról, működéséről és fenntartásáról a legnagyobb részletekkel intézkedik. Érdekes olvasmány ez különösen most, amikor iskoláink fölött ismét megkondult a hallharang és tanerőnket az újabb nyelvvizsga nsaktílója alá hajtják.

A régi „bűnök” egyik félre nem magyarázható dokumentuma ez a háromszáz éves írás és megsárgult lapjai fölött el lehet tűnődni a történelem furcsaságain, a régi időkön, melyek lenézett cammogással messze megelőzték az „emberi szabadságok” mai rohanó századát.

Angelescu, a nagyhirű egyetemi tanár sokat tanulhatna Lórántffy Zsuzsannától. Bukarest is Fogarastól

Kakassy Endre

Műsorunk következő száma:

Mihály nagyvajda és Kovács Iván
Pál a „Malomkerék” című
négykezeset adják előHaza érkezett a trónörökös magyar osztálytársra, aki nem szereti,
ha az újságok írják róla

Marosvásárhely, július 15

A napokban a bukaresti „Szent Sava” gimnázium külön osztálya, amely ezt az elnevezést viseli: „Mihály trónörökös, Gyulafehérvai vajdája, Öfensége osztálya”, házi iskolai ünnepélyt rendezett.

Az ünnepélynek az adott különösebb jelentőséget, hogy annak publikumában a kormány igen sok tagja és maga a király is résztvevett...

Es az intim és választékos nézőközönség, a bukaresti lapok őszinte elragadtatott kritikái szerint, nagyon jól szórakozott az iskolai ünnepélyen, amelynek műsorában egy szindarab is szerepelt. Az ötfelvonásos, középkori eseményű darabot, a maga egyszerű, de annál nemesebb nyelvezetében Mihály trónörökös, Gyulafehérvai nagyvajdája írta, három osztálytársra közreműködésével.

A fenséges „szerző” és osztálytársai maguk is játszották a darab főszerepeit és a bukaresti lapokban közzétett fényképek szerint, annyira elmaszkírozták magukat, hogy alig lehetett őket megismerni.

A királyi ünnepség színjátékában Mihály vajda magyar osztálytársra, a marosvásárhelyi Kovács Iván Pál csak kis szerepet játszott.

Egy testőr volt a marosvásárhelyi magyar fiú, egy katona abban a színjátékban, amely katonai miliőben játszódott le.

De annál nagyobb szerep jutott Kovács Bukinak, a műsor második részében, amely énekszámokból, szavaltatokból és zeneszámokból állott.

Kovács Buki először egy négykezeset adott elő zongorán Mihály vajdával, majd önálló zongoraszámmal szerepelt nagy sikerrel...

Az előadás után Mihály nagyvajda, Firenzebe utazott — írják a lapok, — míg osztálytársai hazamentek.

Kovács Buki, a marosvásárhelyi magyar fiú, aki — úgy látszik — méltóan megállta a helyét abban a kis együttesben, amely az ország gyermek-trónörökösével együtt nevelkedik, már szintén megérkezett Marosvásárhelyre.

Csillgó szemekkel, igazi gyermek-örömmel és boldogsággal beszéli el napok óta szülei-

nek azokat a pazar élményeket, amelyekben része volt és amelyeket Marosvásárhelyen minden gyermek irigyl telé...

Kovács Iván Pál, a trónörökös magyar osztálytársra, aki becsülettel képviseli azt a fajt, amiből származik, a román királyi palotában, nem bízta el magát.

Régi szeretettel és közvetlenséggel üdvözölte multbeli osztálytársait és gyermekismerőseit, akikkel egész nap sportolt...

A kis Kovács Bukiból, a magyarság „gyermekdiplomatajából”, akit egy országrész küldött el a bukaresti királyi palotába, egészen biztosan diplomata lesz, akárki meglátja...

Hivatalosan nem hajlandó nyilatkozni élményeiről, állig begombolkozik, nemcsak az újságírók, de a többi érdeklődők előtt is és nagyon haragszik, ha az újságok foglalkoznak vele.

Asíra Mozgó

A leghatalmasabb, leggrandiózusab filmek az egész világon

1. hindu siremlék. 2. Ben Hur. 3. Quo Vadis. 4. Niebelungok.
5. Pompei végnapjai.

A filmgyártás ezen halhatatlan, örökéletű remekműveit most hangosfilmre dolgozták át, hogy ismét gyönyörködtessek vele a világot. — Brassóban JULIUS 14-IKÉTŐL kezdve játszzák a legragyogóbb mesterművet

POMPEI VÉGNAPJAI

A VEZUV KITÖRÉSÉT

Főszerepben Korda Mária, Várkonyi Mihály és Bernhardt Götzke

Vasárnap délelőtt nagy itjusági előadás

„En még taknyos gyermek vagyok, Édesapám”, — mondotta a napokban apjának Kovács Benedek marosvásárhelyi református kollégiumi tanárnak — és nem tudom, hogy mit akarnak tőlem annyit az újságok...

Kovács Iván Pál, a jövendő magyar diplomataja és az a négykezes, amelyet az ország trónörökösével együtt játszott példás „harmonia”-ban, követendő példát kellene szolgáltasson azoknak, akik a román-magyar közlekedés hangversenyébe még mindig sovíniszta és nacionalizmustól teltűző disszonáns akkordokat vegyitene bele.

Benczel Béla

Zárt tárgyaláson vallott az öt
diákgangszter szeretője

Bukarest, július 15.

A bukaresti törvényszék harmadik szekciójára pénteken délelőtt és délután tárgyalta annak az öt diáknak az ügyét, akik egy butorozott szobában gyilkossági tervet eszeltek ki és csak azért nem hajtották végre, mert a csendőrség időközben elfogta.

Pénteken délután egy 17 éves fiatal leány kihallgatására került a sor, aki kijelentette, hogy

csak zárt tárgyaláson hajlandó vallani. A bíróság elrendelte a zárt tárgyalást. A leány ott bevallotta, hogy mind az öt diákkal viszonyt folytatott.

HIREK

Játszanak a gyerekek!

Kinnfekszem a strandon. Az első igazán meleg júliusi nap. Szinte ájult tétlenséggel hever mindenki a homokon. A homok mellett a gyermekjátásztér. Egy sereg apróság játszik. Az arcokat nem látom, csak az izgatott kis hangok hallatszanak hozzám. Gáztámadást játszanak. Ugy, ahogy két héttel ezelőtt a felnőttéktől látták. A talicska, a szita, a labda télenül hever mindegyik mellett. Csak hat-nyolc évvel ezelőtt születtek, untatja őket a régi játék. A gáztámadás sokkal érdekesebb, sokkal izgalmasabb.

— En leszek a hulla, — mondja egy izgatott hang.

— Nem igaz, én leszek a hulla, — kiabál egy másik leányhang.

Végre megegyeznek. Mindkettő hulla lesz. Lefeküsznek a gödör szélén, még a lélegzetüket is visszatartják, olyan buzgalommal játszanak. Egy csoportból tüzoltó lesz, a másik csoport mentőt játszik. Egy gyerek a fűtőlővel nagyszerűen imitálja a vész-szírénát. A gyerekek ordítanak:

— Kigyulladt az állomás! Halló, mentők! Kigyulladt az állomás.

Torz a játék, torz az egész beállítás. Fel kellene állni és szólni kellene nekik. Ne bolyongjanak gyerekek. Játszatok inkább bujósztást, vagy cicát, vagy hol az olló komám-asszonyt? Tudjátok még, hogy mi az? A ráhúpandur sem rossz. És labdátok is van, miért nem játszatok mért. Az volt az igazi játék.

De az ember lusta felkelni a homokról. Talán nem is értenék meg ezek a gyerekek. Gáztámadást játszanak...

Most új gyerek-csoportok érkeznek.

Irgykedve nézik és hallgatják a boldog kiabálást.

— Engem lebombázott egy repülőgép. —

— Az új csoportból valaki — szintén gyerek —

— ráröpök. Románul kiáltja:

— Miért nem beszélsz románul? Ez itt Románia!

A repülőgép lebombázottja megszeppenve hallgat.

Most már felemelem a fejem. A kisfiu, akire rákiáltottak, hét éves lehet. Szőke haja van és a szemében az érthetlenség ijedelmé. A másik, aki rákiáltott, talán két évvel lehet idősebb nála. Ugy áll előtte, mint a szigorú bíró.

A kisfiu hallgat.

— Nem hallottad, — kiált rá a másik, most már még szigorúbban, — hozzád beszéltem.

Ijedt szorongás. A gyerekek között nagy a csend. A kisfiunak kijön a könny a szeméből.

Egy kisleány békitően közbeszól:

— Nem tud románul a Pista. Pesti fiu. Vendégségben van Vadászéknál.

— Ha nem tud románul, maradjon otthon. Senki sem hívta ide.

A csend már ijesztő. A kis pesti fiu rendületlenül sir. Érti, de nem érti, hogy most megalázták. Érti, de nem érti, hogy vele szemben igazságtalanság történt.

A játéknak vége lesz.

A román gyerek tovább vonul. Nem érzi, hogy hibázott. Amit mondott, azt a nagyoktól tanulta. A gáztámadást is a nagyoktól tanulták. A türelmetlenséget is.

Mintha elborulna a nap a strand fölött...

Milyen sivár és szomorú lett itt minden...

Pár perccel később néhány gyerek összeverődik.

Újra játszanak.

Most más játékot játszanak. Ők azt hiszik, szelidebbet.

Nyelvvizsgát játszanak.

Egyrészt ottthon tanulta és a postai tisztviselő kislánya magyarázza a többinek, hogy mit kell csinálni.

— Te leszel Apuka, én leszek a vizsgáztató.

Te felelsz és én majd elbuktatlak...

Gyerekek játszanak!

Játszanak?

Baradlai László

Livia és Tóth Károly, kommunista tevékenységgel vádolt egyéneket kellő bizonyíték hiányában felmentette. — Gáspár Valéria Andrei-utcai házában, a padlás lépcsőjéről olyan szerencsétlenül esett le, hogy több helyen csonttörést és belső sérüléseket szenvedett. Súlyos állapotban a lugosi kórházba szállították. — Sirbu Mihály krassóbarlangi gazda több társával összeszólalkozott és a vita hevében kaszájával addig hadonászott, amíg saját homlokát találta el. A gazda, a halántékán ejtett mély seb következtében a lugosi kórházban meghalt.

A minap, egy komoly és megbízhatónak ismert emigráns lapban kimutatást olvashattunk a német termelés ez ében mutatkozó eredményeiről. Lelkesítőnek nem nevezhetők ezek a szomorú és visszaronthatatlan számadatok, amelyek szerint az „Új Németországban” a hadiiparon kívül a termelés egyetlen ága mutat pozitív fejlődést: a pezsgő ipar.

A kínálatot az áruforgalomban a kereslet szabályozza. A fent említett statisztikából kitűnik, hogy habzó, gyöngyöző borokban a háborút közvetlenül követő konjunktúra ideje óta nem volt olyan eszeveszett kereslet, mint az idén. Németország borpincéi és pezsgőgyárjai, csak a legnagyobb erőfeszítéssel képesek ellátni belföldi piacukat. Virágzik a pezsgőipar, mert a német nép mámor után áhitozik. Kenyértelensége mellé pezsgő jussát követeli, nem akar lemondani mindennapi, szénasavas alkoholfüldőjéről.

1934 első hat hónapjában, a fogyasztás a múlt év első feléhez viszonyítva, a kétszeresére emelkedett és hála a hitleri bőségeknek, árjaország gazdaságának, az idei pezsgőfogyasztás 8, esetleg 9 millió palackra becsülhető.

A pezsgő a bőségben tobzódók előjoga. A gyöngyöző, isteni ital régtől fogva a gazdagság, a féltékenység jelképe. Ahol pezsgőt isznak, ott bizonyára nem gond a mindennapi kalács. Ha az ember ránéz erre a részeg statisztikára, azt hiszi, hej-hujázik egész Németország. Isznak, mulatnak! Durrognak a felrepülő dugók, csorog a hab végig a Rajna mentén. Ki mer panaszkodni ebben a pezsgős dárúdában? Ki ne hajtana fejet ez előtt a mámorító gazdaság-politika előtt? Kételkedni sem lehet, hisz megbízható számok beszélnek. Számok bizonyítják, hogy az idén hat hónap alatt több üveget bontottak, mint tavaly, az egész éven át. A hiba csak az, hogy a kimutatás hiányos, egyoldalú. Hiányos, mert nem tünteti fel nem és szám szerint, hogy kik fogyasztották a rengeteg italt. Kik voltak azok, akik ittak és kik nyeltek hozzá kiszáradt torokkal. Kik ittak és kik izzadtak.

Látó Anna

VERSENYTÁRSAT KAPOTT A PISAI FERDE TORONY

Az évszázadok óta egyedülálló nevezetességi pisai ferde torony most versenytársat kapott a Pöstyéntől nem messze fekvő Vrbova községben. Ott látható ez a ferde torony, amely egyébként a helybeli önkéntes tűzoltók megfigyelő és gyakorlatozó tornya.

— Temesvári tőzsde. Ujbuza 420, óbuza 420, tengeri 250, árpa 230, zab 250, tük-mag 820, repce 740, napraforgómag 350. Az árak egyre szilárdulnak az intervenció vásárlások folytán, melyek itt is megkezdődtek, bár nem a kívánt mértékben. Kötő termésként igérkezik a takarmány kivételével.

— Ismét ügyészégi cellában ül a hírhedt bihari bandita. Nagyváradról jelentik tudósítónk: Kacsora Jánost, a régi bihari banditát, aki nemrégiben szabadult ki a nagyenyedi fegyházból, ahol 7 évet töltött, ismét letartóztatták. Spere Béla és Ósi-telepi lakos tett most feljelentést ellene, akinek házánál varázslónak adta ki magát s ajánlkozott, hogy a beteg Speret meggyógyítja. Ezen a címen 500 lej, majd később kisebb összegeket „vágott” ki az asszonytól. A nyomozás megállapította, hogy az Ósi-telepen még másokat is becsapott hasonló eszközökkel az ismert bandita, így Kovács Szabóék, Mihály Jánosékat, stb. s mintegy 10 ezer lej szedett össze ezen az úton. Az ügyészégen kihallgatása alkalmával Kacsora elmondotta, hogy tisztességes

Capitol Mozdó. Brassó

Szenzációs sikerrel és nagy meglepéssel vetítjük

Dübörög a föld

című szenzációs slágerfilmet

GARRY COOPER, ADOLF MENJOU, HELM HAYES főszereplésével

Pótműsor: Syllly Simfonies és Paramount-journal

Matiné: Vasárnap d. e. 11 órakor Élve hozzátok haza, a legizgalmasabb dzsungel film

ABLAK

— Vásárok napja Északromániában. Július hónapban Északromániában a következő helyeken lesz nagyvásár: július 17-én Kányaháza, Sárköz és Máramaros-sziget, 18. Barlafulu, 24. Pusztahidegkut, 25. Nagytarna.

— Közkívánatra még hétfőn és kedden itt marad a színház. A „Zsindelyezik a kaszárnya tetejét” és a „Kék Duna óriási sikere és a közönség általánosan megnyilatkozó kívánsága arra indította a színház igazgatóságát, hogy hétfőn és kedden még Brassóban maradjon. Mindkét este a diadalmas sikerű Kék Duna kerül színpadra Solymosán Magda és Gerda Salzer vendégjátékával. Hétfőn és kedden délután 4 órakor is lesznek előadások, mindkét délután a Zsindelyezik a kaszárnya tetejét kerül színpadra. A bucsu-előadásokat a Redoutban tartják.

— Bírószág elé került az egyetlen komoly, csiki román újságíró. Csikszeredáról jelentik: Anastasiu Teodor, gyermek-szenthimlói gimnázium tanár, a Dimineafá csiki munkatársa és az ott megjelent Gazeta Ciucului szerkesztője, Niculescu nevű tanártársa, időközben bizottsági szerepét kemény, de tárgyilagos bírálatban részesítette. A liberális érzelmű tanár, aki pártállásának gyümölcseit élvezte is, nem bírta el az újságíró tárgyi-lagos megjegyzéseit. Bepereelte Anastasiut. A mai tárgyaláson az újságíró védői kifejtették, hogy a sajtótörvény értelmében a csikszeredai törvényszék nem tárgyalhatja le az ügyet. A törvény idevonatkozó intézkedései szerint az illetékes tábla mellett működő, jelen esetben a marosvásárhelyi törvényszék hozhat ítéletet az ügyben. A törvényszék helyet adott az érveknek s így Anastasiu ügyét a marosvásárhelyi törvényszék fogja letárgyalni.

— Tudósok járják a Székelyföldet. Csikszeredáról jelentik: Csikszereda környékén napok óta egy tizenhét tagú kirándulócsapat fáradozik azon, hogy a Hargita hegység geológiai, állattani és növénytanai sajátosságait szakszerűen felkutassa és feldolgozza. A kis expedíció vezetői között ott találjuk Bánya Jánost, Székelyudvarhelyről a tudós Szádecky professzort Kolozsvárról, dr. Kőnczeyt dícsőszentmártonról, és dr. Balogh Ernőt Kolozsvárról. Az expedíció Hargita fürdőről Oláhfalun át, Székelyudvarhely felé vette útját gyalogszerrel.

— Fogarasmegyében őszire marad a megyei tanácsválasztás. Tudósítónk jelenti: A Fogarasmegyei községi választások eredménye szerint az összes megválasztott tanácsstagok több mint kétharmada a kormánypárt tagja. Az ellenzéki pártok közül csak a nemzeti-parasztpárt kapott tagsági helyeket. A magyar párt mindehütt megegyezést kötött a kormánypárttal és sikerült biztosítania a számarány-szerinti képviselőséget. A megyei választás őszire marad, tekintettel a nyári munkaidőre. A fogaras városi tanácsválasztás miután a pártokkal nem sikerült egyezségre jutni, szintén őszire halasztatott el.

— A vér frissítése céljából — kiváltképp középkori férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni.

— Már most megkezdődik a kolozsvári postások vizsgáztatása. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári postatisztviselői nyelvvizsgálatról, melynek részleteit a postaigazgatóság annyira titkolta, végre kiderült, hogy azt vasárnap reggeli hét-órai kezdettel tartják meg az egyetem épületében. A vizsgáztató bizottság elnöke Costescu őrnagy, a nagyvezérkar részéről A bizottság tagjai: Lazarescu N., mint közlekedésügyi miniszter megbízottja, továbbá a postaügyi vezérinspektor és a telefonszolgálat egyik főtisztviselője. A vizsga elé nem kevesebb, mint kétezeröt-száz kolozsvári közséthez tartozó kisebb-ségi postatisztviselő néz félelemmel.

Arad a nemzetiségi türelmetlenség kettős kereszt-tüzében

Tüzzel-vassal, minden eszközzel a magyarság ellen

Nem elég, hogy gazdaságilag leterítették, hogy gazdasági életünk haldoklik, hogy mellőzések sorozata típor el felettünk, hogy a haldokló városává süllyesztették ezt várost. Mindez nem volt elég. Új roham, új támadások kereszt-tüzébe került Arad: kétoldaltól egyszerre indították meg a magyarellenés gyűlölködés, az elnemzetlenítés gyilkos rohamát, a nyugati határszél eme jobbsorsra érdemes városa ellen. Hivatalos hatóságok, ellenzéki pártvezérek és a helyi román sajtó, bihetetlen kiméletlenséggel és napról-napra megújuló erővel rohamozza Arad magyar jellegét és ugyanekkor, szinte tragikus időszerezéssel, egyre jobban felüti a fejét ebben a városban a germanizálás különös kísérlete.

Mialatt a magyar postásokat, vasutasokat a nyelvvizsga kintadjárja hurcolják, mialatt szinte hivatalból folyik a magyarság számának lehető megtizedelése — addig Arad magyarságának tragikus küzdelmet kell vívnia az egyre jobban elhatalmasodó németesítési törekvések ellen is. Így, ilyen körülmények között kell, hogy Arad magyarsága megküzdjön például egyetlen magyarnyelvű leányközépiskolájáért, amelyet az elnemzetesítés veszélye fenyeget.

Különös tünet, de lépten-nyomon tapasztalható: az erőszak ma már nem elégszik meg a pusztító fellépéssel és azzal, hogy legázolja azt, amit legázolásra szemelt ki. Azelőtt, az önkényuralmak minden magyarázat, minden indoklás nélkül jártak el, minden magyarázat nélkül kegyetlenkedtek és voltak kiméletlenek. Ma azonban különös új tünet szüremlett az erőszak politikájába: az erőszak állandóan és mindenképpen igazolni igyekszik önmagát.

Ez a helyzet azoknál, akik a mi bőrünkre, a mi terhünkre folytatják szűkebb pátriánkban az erőszak politikáját. Nem elégszenek meg azzal, hogy hirdetik a gyűlölködést, az ökljog, a mindent lehengerlő erőszak politikáját. Nem elégszenek meg azzal, hogy az elnyomó többség erejére hivatkoznak. Igazolni igyekeznek magukat. És ezeknél az igazolásoknál leggyakrabban használnak azokat a frázisokat, amelyek városaink — Erdély magyarjelig városainak — eredetét, nemzetiségének alapjait firtatják.

Vajda Sándor dr. például arról beszélt Aradon, amikor gyűlölködéstől fűtött kisebbségellenes kirohanásait indokolni igyekezett, hogy Arad eredetileg, — megalapításakor német város volt. Német lakosság települt meg itt, ebben a városban élőknek. Nem kívántunk vitatkozni Vajda Sándorral olyan felesleges dolgokról, mint amilyen egy város eredetének kérdése. Nem, hanem éppen azt igyekezzük demonstrálni, kikiáltani, hogy mennyire naiv, egyenesen naiv álláspont az, amely egy város eredetét kutatja.

Arad eredetileg nem volt magyar jellegű — állítja Vajda és ezen az alapon követeli a város elnemzetlenítését. Am megfeledeznek Vajda Sándor arról, hogy ezen az alapon, ezzel a logikával, a váratlanul pretenciós fellelépő nemzetek olyan kaparodást okozhatnának világszerte, a melyhez képest a népvándorlások is csekélyességnek mentek.

Mert mi történnék, ha Vajda logikáját, mondjuk a hollandok is magukévá tennek és bejelentenek, hogy az amerikai Egyesült Államok legnagyobb városa, Newyork eredetileg holland település volt, tehát a németalföldiek jogot formálnak erre a városra. Mi lenne, ha a névelmezés és egyéb csodabogarak alkalmazásával kisütnék, — ami korántsem lenne nagyon nehéz munka, — hogy a hatalmas világ város lakosságának magját azok a vérbeli németalföldi települők képezték, akik elsőnek telepedtek meg Új-Amszterdamban — ahogy annakidején Newyorkot nevezték.

És, mialatt a szónoklatok egyre izzóbb légkört teremtenek, azalatt a gyakorlat emberei a maguk részéről mindent elkö-

vetnek az irányban, hogy tényleges formában is keresztülvigyék a tulzó elveket. Meg kell állapítanunk, hogy Arad román lakosságának jelentős hányada, mondhatnánk többsége, idegen ezektől a törekvésektől. Ezek a komoly elemek együtt éltek, együtt nevelkedtek velünk, tudják értékelni képességeinket és megbecsülnék minket.

Mit ér azonban ez az elégtétel, amikor a nagyhangú könyöklők természetes módon előtérbe kerülnek és kiméletet nem ismerve, végzik „munkájukat.”

A közelmúltban történt, hogy egyik aradi magyar hitközség irodájában tömegesen jelentkeztek aradi munkáscsaládok, akik a felekezeti való kilépésüket és a görög keleti hitre való áttérésüket jelentették be. Harmincegyházi család tört át váratlanul, minden közlelbbi indoklás nélkül az államvallásra. Az egyház vezetői kutatni kezdték a különös jelenség okait és ekkor meglepő felfedezést tettek: kiderült, hogy a harminc család munkaadói kényszerre tért át más vallásra.

Az egyik nagy aradi gyárvállalat, amelynek élén egy Regából idekerült, zsidóvallású óromán vezető áll, kényszerrel alkalmazott és presszionálta alkalmazottait, hogy hagyják el hitüket és térjenek át az állam vallására. Ellenkező esetben elvesztik az állásukat.

És ezekben az időkben, az aradi magyarság ellen megindult koncentrikus támadások idején szinte áruházzámba menő támadás érte az aradi magyar társadalmat: soha olyan intenzív és impulzív módon nem nyilatkozott meg Aradon a germanizálási akció, mint most. A római katolikus egyház kebelében, szinte leple-

zetlen nyíltsággal indult meg a másikkirányú roham, a németiség részéről megindított támadás, amelynek célja, hogy az aradi magyarságot elnemzetlenítenie. Legutóbb, az egyetlen aradi magyarnyelvű leányközépiskola, a zárda-gimnázium körül élesedtek ki az ellentétek, azonban ezek az ellentétek minden vonalon megtalálhatók és annyira mérgezőek, hogy már a hitélet területén is felütötték fejüket. A germanizálási kísérlet lépésről-lépésre halad előre ebben a városban s védőpajzsul a római katolikus egyházat használja fel. Ez ellen természetesen a leghevesebben tiltakoznak az aradi magyarnyelvű római katolikusok, azonban minden tiltakozás ellenére is, a temesvári püspökség különös módon elintézték, nyílt ügyként, lezáratlanul hagyja ezt a kínos és megdöbbentő tünetet.

Nem elég, hogy gazdasági életét megölték, hogy jelentőségét elkobozták, hogy tehetetlenségbe süllyedt nagy faluvá degradáltak: Aradon most a levegőt is megmérgezik. Megmérgezik a gyűlölködés, a rosszindulat mikrobáival, amelyek menthetlenül felszívódnak. Azonban a mérget, amelyet tudatosan oltanak a levegőbe, amelyet tudatosan adagolnak az iskolák járó gyermekek szellemi éledelebe: a mérgei hatásai nem szabályozhatók. A gyűlölség mérge felszívódik és jaja annak a nemzedéknek, amely ennek a mérgeknek borzalmas, égető korbácsa alatt lép a világba. A gyűlölködést nem lehet kordában tartani, a gyűlölködést nem lehet bizonyos célok szolgálatába korlátozni. Az a légkör, amelyet most teremtenek meg, szinte tudatos rosszakarattal, a romániai kisebbségek körül, soha sem lehet a békés, normális termelőmunka légköre.

Aradi árjegyzék

Aradon és a megye több helyén már teljes gőzzel folyik a cséplés. A termés, — a nagy hőség miatti aggodalmak ellenére, — váratlanul jónak mutatkozik. Minőségileg a buza általában kielégítő, sőt sok helyen kimondottan jó.

A piacon a gabonákra a következőképpen alakulnak: buza q 430—440, tengeri 250—260, árpa 290—300 lej, zab ugyanennyi. A felhozatal csekély.

Piaci árak: Hagyma kg. 3—4, fokhagyma 4—5, uborkonya 1—2, száraz bab 5—6, erős paprika 3 drb. 1 lej, zöldpaprika 2 drb. 1 lej, uborka drb. 1—2, zöldbab kg. 10—19, alma kg. 2—4, körte 4—10, földieper 15—18, kajszin 4—10, szilva 2—6, ringlota 8—10 lej. Kővér liba párja 200—300, soványliba 80—130, kővér kacsa 100—140, sovány kacsa 40—60, tyúk 50—70, csirke 20—40. Tojás drb. 80 bani. Szarvasmarha kg. (élősúly) 7—8, borjú 10—12, sertés 14—16 lej. Széna q 80—90, lucerna 100—120, szalma 30—40 lej. Édestej ltr. 3—4, tejfel 25—30, tehéntúróg kg. 7—8, vaj 50—60 lej.

A gyümölcstermés meggyeztette kitűnő. Kajszin és szilva rengeteg termelt. Szilvában különös nagy a termés és a szeszkereskedők idén olcsón fedezhetik le készleteiket. A kereslet még nem indult meg, éppen arra számítva, hogy a nagy termés miatt az árak még jobban alászállnak majd.

A vendéglői árak természetesen a piaci árakhoz igazodnak. Arad legelegánsabb éttermeiben, a Dáciában, a következő árakért lehet kitűnően elkészített és kitűnően felszolgált ebédet enni:

Husleves, széles metélttel	6 lej
Tök-csorba	10 „

Hideg meggyleves	10 „
Marhahus, ribizke mártással	18 „
Savanyútojás-leves	10 „
Karalábé főzelék feltéttel	20 „
Kárftól vajban	25 „
Zöldbab, vagy zöldborsó	20 „
Burgonya	15 „
Hideg hussaláta	15 „
Paraj, tükörtőjással	20 „
Gomba, tojással, vagy vese velővel	25 „
Piritott borjúmáj, vagy csirke zöldborsóval	25 „
Rántott csirke	30 „
Tok, tartárral	25 „
Harsa, rántva, vagy forrázva	30 „
Sülték, egy adag	20 „
Szűz-sült, vagy májpirás sertésbordá, vagy citromos borjúnyelv	25 „
Borjupörkölt, vagy hétvezértokány	18 „
Menü: Leves, főzelék, feltét, tészta, vagy kompót	25 „
Középmenü: Leves, szabadonválasztott sült, (halak, frissenkészített ételek kivéve) és tészta	35 „
Nagymenü: Leves, halmayonáise, sülték, (halak és frissenkészített ételek kivéve) és tészta	35 „
Lekváros derelye	10 „
Rizsfelfújt	10 „

Ez a legelegánsabb étterem hétköznapi étlapja. De természetesen vannak olcsóbb vendéglők, ahol kitűnően lehet étkezni, nagyon olcsó árak mellett. Vannak éttermek, ahol 20 lejes menüvel kitűnően jóllakik az ember, harminclejes menüből pedig háromtagu család étkezhetik.

Aradról jelentik

hogy az aradi filharmónikusok ismét aktivitásba kezdenek. A zenebarátok egyesülete tárgyalásokat folytat Urleteanu temesvári karmesterrel, aki a szomszéd város filharmónikusainak együttesével párhuzamosan vezetné az aradi zenekart is. A tervek megvalósítása már csak rövid idő kérdése.

hogy az ardi színház nyári évadja — amely színész-konzorcium rendezésében indult, aránylag kielégítő eredményeket mutat eddig. A szezon Solymosán Magda,

az aradi származású kitűnő, fiatal színésznő vendégjátékával indult és a tehetős, igazán izzig-vérig művész Solymosán Magdát, meleg lelkesedéssel ünnepelték Aradon.

hogy az aradi repülőtérén még mindig csak madarak röpködnek, mert jöllehet, már igen jelentős összegeket öltek ebbe a repülőtérbe, Aradot még most sem kapcsolták be a légiforgalomba. Repülőgépek még nincsenek Aradon, repülőtéri parancsnokot azonban már évekkal ez-

előtt kineveztek. Hogy a parancsnok miért és mi felett parancsnokol, azt persze, nem lehet tudni. . .

hogy már hónapok óta komoly kísérletezés folyik Aradon egy vitorlázó-repülő egyesület megalakítása érdekében. A kísérletek célja, hogy a vitorlás-repülés hívei szabadon hódolhassanak ennek a kétségtelenül érdekes és élvezetteljes sportnak. A katonai hatóságok azonban állandóan különböző nehézségeket gördítenek a terv megvalósítása elé és így, úgy látszik, egyhamar nem vitorlázhatnak, az aradi repülés-kedvelők a levegőben. . .

hogy az aradi víz annyira megjavult, hogy már kevésnek bizonyul. Amióta a közmondásosan rossz aradi vizet új szűrő-készülék felszerelésével, évken keresztül folyó hiábavaló kísérletek után sikerült megjavítani, azóta állandóan napirenden van az aradi vízvezetékhalózati kibővítésének kérdése. Fgyre sürűbben hangzanak el a követelések a kibővítés érdekében és, ha ezt a kérdést továbbra is napirenden tartják, remélni lehet, hogy a kibővítésre tényleg sor kerül és a külvárosokat is bekapcsolják a vízvezeték-hálózatba.

hogy az aradi gyógyszerész-kamarához a napokban érkezett meg az a közlés, amely a minisztériumtól jött és amely arról szól, hogy ezentúl a gyógyszerárakban is kötelezővé teszik a nyolcórás munkaidőt az alkalmazottak számára. Ezzel a kormány a gyógyszer-szakmában mutatókozó munkanélküliséget kívánja ellensúlyozni úgy, hogy a nyolcórás munkaidő betartása esetén, a más üzletektől eltérő beosztású gyógyszeráraknál mutatókozó munkaidővel lebonnyolítására munkanélküli gyógyszerészeket kíván felvételni. A gyógyszerártulajdonosok tiltakoznak a rendelet ellen, míg az alkalmazott-gyógyszerészek a meghatározottabb módon ragaszkodnak a nyolcórás munkaidő bevezetéséhez.

Kisebbségi életkép — három énekben —

Vaida Voevod Sándor dr., az orvostudorból lett politikai csodadoktor aradi vendég szereplése után, Kisebbségi Vasutas találkozik Kisebbségi Póttással és megkérdi tőle:

— Na, mit szólsz hozzá, hallottad, hogy Vajda hogy elintézt minket?

Mire a Póttás, aki el van arra készülve, hogy a most esedékes vizsgán a nyakát szegik, így válaszol:

— Én a Vajdát nem bánom, csak az állást sajnálom. Most lett volna az ötvenéves jubileumom de addig nem huzom, de addig nem huzom, sajnos. . .

A Vasutas lemondóan rázza a fejét, te le volt sajnálkozással, mert tudja, saját magából kiindulva tudja, hogy mit érez a póttás. Ezért hát így hangzott válasza: Pedig hát:

Nem szabad a kisebbséggel játszani, Nem szabad a kenyerükre törni. . . Mert kit fognak majd a Vajdák bántani,

hogya mi éhenhalunk majd. . .?

A beszélgetés a közeledő nyelvvizsga megtárgyalásába olvad, miközben egy láthatatlan zenekar mélabus dallamára, egy ugyancsak láthatatlan énekkar ezt énekelte:

(Kisebbségek kara):
Nem történt semmi,
Csak éhenveszünk csendben
jó éjt, jó éjszakát. . .
(Függöny.)

Az arad-hegyaljai bandita újabb rémtette:

Fényes nappal betört a radnai népbankba, ahol agyonlőtte az igazgatót és a pénztárost

Hosszu tüzharc után a csendőrgolyók leterítették a menekülni próbáló rablógyilkost

Arad, július 15.

Már hónapok óta tartja rettegésben az aradi Hegyalja vidékét egy Oprea Arsen nevű bandita, akit utonállásért nemrég 8 évi fegyházra ítélték. Oprea megszökött a börtönből, rablóbandát alakított, mellyel a legvakmerőbb rablásokat és fosztogatásokat hajtott végre. A csendőrség mindent elkövetett a veszedelmes bandita kézrekerítésére, de eddig sikertelenül, mert Oprea hallatlan ügyességgel bujt ki mindannyiszor az üldözésére kiküldött csendőrök és katonák vasgyűrűjéből.

Legutoljára egy környékbeli román lelkes lakását fosztotta ki. Azóta nyoma veszett, míg most legfrissebb rémtette kapcsán ismét hallat magáról.

Szombaton délelőtti behatolt az Arad melletti Radna nagyközség hitelszövetkezetébe, ahol a pénztárost agyonlőtte és több tisztviselője tartózkodott.

A vakmerő bandita pénzt követelt tőlük, majd amikor a jelenlevők ellenkezni próbáltak,

előrántotta fegyverét s előbb az igazgatóra, utána pedig a pénztárosra adott le egy-egy lövést. Mindkét golyó halálos volt.

A rablógyilkosság híre ma délelőtt futótüzként terjedt el Aradon. A csendőrszárny parancsnoksága azonnal intézkedett, hogy Radnát és környékét nagyszámú csendőrszolgálat szállja meg és vágja el a bandita elől a visszavonulás útját. További részletekről a helyszínrre kiküldött tudósítók fog beszámolni.

Érdekes megemlíteni, hogy Oprea felbukkanása napokban tárgyalta le a Semmitőszék. Az ítéletet azonban az aradi törvényszék a bandita távolléte miatt nem tudta kihirdetni. Elővezetési parancsot adtak ki Oprea ellen, akit a Semmitőszék döntésénél ugyilatszík, jobban érdekelt a radnai szövetkezet pénztára.

A kettős rablógyilkosság izgalmas részletei

Radna, július 15

Kiküldött tudósítók a következőket jelentik:

Radnán és környékén már napok óta az a hír járta, hogy Oprea erre a vidékre tette át székhelyét. A csendőrség nyomozni kezdett, de nem sikerült rátalálni a bandita rejtekhelyére.

Szombaton a délelőtti órákban, körülbelül 11-kor, egy katonaruhába öltözött férfi haladt végig gyors léptekkel a főutcán. Vállára több fegyver volt akasztva.

A radnai Szövetkezeti Népban épülete előtt megállt, óvatosan körnézett, majd benyitott az utcai ajtón.

A pénztárhelyiségben ebben az időben

többen tartózkodtak. Jelen volt Popovics Péter, a bank elnöke, Szántó Gyula igazgató, Kamilcsovics János pénztáros és Kolfusz Márton könyvelő.

— Mit óhajt? — kérdezte Szántó a katonától.

A katonának öltözött bandita válasz helyett hirtelen lekapta válláról az egyik fegyvert. A társaságra szegezte és harsány hangon így szólt:

— Fel a kezekkel!

A jelenlevők ijedten felemelték kezüket. Újabb vezényszó hallzott:

Egy dollára emelkedett a buza, a csikágói tőzsdén

Csikágó, július 15

Pénteken a gabonátőzsdén újra teljes erővel megindult a hossz. Szpekulációs vásárlásokat eszközöltek, abban bízva, hogy a buza ára az egyszéket és eléri. Pénteken 3 és fél centtel emelkedett a

buza ára, de a spekuláció 10 centes ár-emelkedést remél.

Szombaton a hossz tovább tartott és a csikágói tőzsdén a buza ára elérte az egy dollárt.

Uica tábornok újabb leleplezése

Még egy inokzatos ur járt a tábornoknál a Selezky-ügyben

Bukarest, július 15

Az érdeklődés előterében változatlanul a Skoda-ügy „huszmilliósi fejezete” áll.

A parlamenti vizsgálóbizottság előtt szombaton délután továbbfolytatták Uica tábornok kihallgatását, aki

fenntartotta állítását, hogy Seinescu ezredes akarta megvesztegetni.

Uica tábornok vallomása során még egy név felmerült.

A tábornok azt állította, hogy a megvesztegetésen kívül még egy ur járt nála, akinek az volt a feladata, hogy összeköttetést teremtsen közte és Lövenstein Skoda vezérigazgatója között.

A bizottság tagjai felszólították Uica tábornokot, hogy mondja meg: ki volt az a személy?

Uica tábornok megtagadta a választ és kijelentette, nem hiszi, hogy az illető mér az ország területén tartózkodna.

Armand Calinescu, a nemzeti parasztpárt volt belügyi államtitkára is kérdést intézett a volt hadügyminiszterhez:

— A nemzeti-parasztpárti kormány alatt valaki hivatalos személyiség tett Önnek ajánlatot az ügy eltussolására?

Uica tábornok: Nem tett. A nemzeti parasztpárt mindig igyekezett, hogy a vizsgálót igazságosan lefolytassa.

Az Epoca azt írja, hogy a Skoda-ügy új fordulatáról táviratilag értesítették Tatarescut és nincs kizárva, hogy a miniszterelnök megszakitotta párisi tartózkodását, vasárnap estére visszatér Bukarestbe.

A Miscarea — Bratianu Györgyök lapja — azt írja, hogy az új liberális párt egyelőre várakozó álláspontot helyezkedik. Megvárják, amíg Seinescu ezredessel kapcsolatban tisztázódik a helyzet.

Utolsó harc a terrorcselekmények ellen

Bécs, július 15.

Az osztrák kormány a hivatalos lap mai számában kiáltványt tett közzé, amelyben ismerteti a szigorított ostromállapotot.

A kiáltványban bejelenti, hogy a terrorcselekmények ellen ez az utolsó harc, mert elhatározták, hogy mindenáron végeznek a terroristákkal.

Figyelmeztetnek mindenkit, hogy július 18-án éjjel 2 órakor megszűnik a

kiméleti idő. Aki addig nem szolgáltatja be a birtokában levő robbanóanyagot, halállal büntetik.

Az osztrák kormány szigorú felhívása ellenére azonban

a terrorcselekmények tovább tartanak. A tiroli Nosern községben

bombát dobtak a katolikus templomra, amely erősen megrongálta a templomot. Emberéletben nem esett kár, mert senki sem tartózkodott a templomban.

Tatarescu tárgyalásai a francia légügyi- és hadügyminiszterekkel

Páris, július 15

Tatarescu miniszterelnök pénteken délelőtt Denain tábornok, francia légügyi miniszterrel hosszasan tárgyalt, majd a román követségen fogadta Herriot volt miniszterelnök látogatását.

Délben Cesianu párisi román követ látta vendégül.

A délután folyamán több látogatást tett vezető francia politikusoknál. Az esti órákban felkereste Petain tábornok hadügyminisztert.

Tatarescu még pár napot tölt a francia fővárosban. Elutazásának időpontját ezideig nem állapították meg. Szombaton, amint már jelentették, Lebrun elnök vendége lesz.

LEGUJABB

ELÉGEDETLEN AZ ANGOL DIPLOMACIA

Hitler kancellár beszédével, mert egyetlen mondatnál sem tért ki a külpolitikára. Azt várták, hogy Hitler bejelenti a visszalépést a Népszövetségbe s ezen kívül válaszol Simon külügyminiszter beszédére, amely egyenesen felszólítás volt Németországhoz. Hitler azonban ennek ellenére egyetlen szóval sem válaszolt Simonnak.

Működik a néptörvényszék — Szombaton alakult meg a haza-

árulási bűncselekmények felett ítélkező néptörvényszék. A bíróság elnöke dr. Renut választották. A néptörvényszék harmas és ötös tanácsban megkezdte a június 30-iki lázadási bűnper vádlottjai ügyének tárgyalását.

Kitiltottak egy angol lapot. Németországból

Az Evening Standard című ismert angol lapot kitiltották a német birodalom területéről. A kitiltást a német kormány nem indokolta meg.

Fejszét dobott feléje...

Câmpulung, július 15.

A Câmpulung melletti Cotești község korcs májában halálos áldozatot követelő véres veszedelmek történtek.

A korcsában a községi tanács két szembenálló csoportja szólalkozott össze. A két haragos csoport külön asztalnál foglalt helyet és onnan gyalgatta egymást. Az egyik asztalnál Titu Nicolae földműves vitte a szót, a másiknál Voican bírósági hangoskodott.

A veszekedés során egyszer csak a Voicané asztalától

egy fejsze repült el és Titut homlokán sujtotta. A fejszedobást két revolver-

lövés követte.

Ezt a Tituék asztalától adták le. A golyók Voican bírót találták el, aki

haltan bukott a földre.

A csendőrség a község egész tanácsát letartóztatta.

Pokolgépek a póstacsomagokban

Páris, július 15

Beszámoltunk már arról a B. L. hasábjain, hogy a francia fővárosban egészen különös terrorista, vagy esetleg terroriszervezet dolgozik; egészen ártalmatlannak látszó csomagban pokolgépeket küldözget különböző címekre. A pokolgépek közül több fel is robbant, de szerencsére egyetlen esetben sem történt halálos szerencsétlenség.

A párisi hatóságok biztosra veszik, hogy ennek a titokzatos bombagyárosnak számlájára kell elkönyvelni azt a merényletet is, amelyet a Bastille közelében, a Bourbon-körút egyik ivlámpájánál akartak elkövetni. A szükséges telefonjelentés nem számol be a részletekről s csak annyit közöl, hogy a Bourbon-körút egyik ivlámpájának órájánál ugyanolyan csomagot találtak, amilyenben a titokzatos bombakészítő szokta pokolgépeit küldözgetni.

A csomagot eltávolították és amikor óvatosan felbontották, 25 dinamitpatronát találtak benne, egy óraműre járó gyújtó szerkezettel, amelyet este 11 órára állítottak be. Minthogy a pokolgépet szerencsésen ártalmatlanná tették, nem történt csúztal sem semmi baj, ha azonban felrobban volna, borzalmas szerencsétlenség történt volna.

A merényleket a rendőrség keresi, de egyelőre minden eredmény nélkül.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Valamit a kisemberek érdekében is...

Legfőbb érdek, hogy a konverzió által teremtett helyzet úgy alakuljon, amely elősegítene a bizalmi és hitelélet újraéledését. Ehhez elsősorban az kell, hogy a konverziós törvényekkel megbénított hitelintézetek és hitelszövetkezetek által kiállított takaréki és hitelbetét könyvecskék, a forgalomból mihamarabb kimenjenek és azok tulajdonosai az állam részéről megfelelően kárpótlásban részesüljenek, mert enélkül éppen azokat a kisembereket teszi véglegesen tönkre, akiknek minden vagyonuk az a 1-5000 — maximum 100 ezer lej takaréki vagy hitelbetét, amelynek értéke ma már erősen lecsökkent és a melyet esetleg november 15-től, öt év alatt részletekben vehetnek kézhez. — Ezek a kisemberek önmaguktól és családjuktól vonták meg a falatot, hogy takarékoskodjanak, amely összeggel a gyermeknevelés, önállóítás, kisházikó építés és egyéb fontos problémákat vélték megoldani. Sajnos, a takarékos ember tervez...

Ha a kormány a mezőgazdát százszázalékban megvédi és biztosítja részére a birtokában levő összes ingó és ingatlan javakat, tartozásait pedig 50, illetve 70 százalékkal csökkenti kényelmei fizetési feltételek mellett, továbbá a nagy pénzintézetek agrár-anyagú visszleszámitolás kötelezettségét a Nemzeti Bankkal szemben magára vállalja, akkor legalább a kis betétesek érdekeit védje meg olyan formán, hogy engedélyezze a belső állami kölcsön lejegyzését olyan pénzintézetek és hitelszövetkezetek takaréki és hitelbetét könyvecskéivel is, amelyek a konverziós törvények miatt lettek fizetésképtelenek. Ha a kormány engedélyezné az efajta jegyzéseket és elfogadná ezen könyvecskéket az érték 50 százalékaiban, úgy ezen műveletnél az állam tőkében nem veszítené semmit, mert a könyvecskéik eredeti összegével ugyanazon pénzintézettől hasonló értékű agrár váltót válthatna magához, amely a törvény értelmében szintén 50 százalékkal csökken. Ha az adós 2 év alatt fizetné ki tartozását, akkor effektív veszteség volna az államot, ugyancsak differencia volna az adós és az államkölcsön kamata között is, de ennyi kockázatot és terhet a takarékos emberek talpra állítása érdekében az államnak feltétlenül viselnie kell.

Ezzel a művelettel a konverziós anyagok legnagyobb hányada az állam kezelsébe kerülne, a pénzintézetek pedig megszabadulnának az igazságtalanul mekrosított betétesektől is, akik azonban kamatozó, lombardírozható és értékesíthető értékpapírt kapnának követeléseik teljes kiegyenlítéseképpen. Az állam ezzel a segítségével dokumentálná, hogy a lakosság legértékesebb elemeit, a takarékos kisembereket, erejéhez mérten megvédi és kárpótolja, valamint a takarékosági élet visszaállítására az első komoly lépést ténylegesen meg is teszi. Azáltal, hogy a kormány módot és alkalmat adna arra, hogy a betétesek a konverziós-törvények miatt befagyott követelésük 50%-ához ilyenformán hozzájussanak, egyben elősegítene a kis gazdaságiak kenyérkereseti lehetőségét is és ezzel kapcsolatosan az adóalanyok erősen növekedő szaporodását. Ha a 100 ezer lejes betéti a redukált összegnek megfelelő 50 ezer lejes állami kamatozó papírt kapja kezéhez, amelyet a Banca Natională 50-60 százaléki értékben lombardírozhat, akkor egyösszegben olyan készpénz tőkéhez jutna, amellyel kenyérkereseti pályát teremthetne önmagának és amely természetesen az állam javára adóalapot is képezne. Ugyanakkor akaratlanul a takarékos ember jobban megismerne a kamatozó állami papírok egyszerű előnyeit és a jövőben nem idegenkedne azok megvételétől és elérhetné a gyorsabb tempójú likviditást, vagy a ujjáéledést.

A pénzintézetek ezzel kapcsolatosan megszabadulnának az 5 évig tartó teher-tételtől, valamint a jövő bizonytalanságától és elérhetnék a gyorsabb tempójú likviditást, vagy a ujjáéledést.

A kormányon a sor, hogy a kisbetétesek jogos felkiáltására gyorsan cselekedjék, amelyhez egyedül csak jóakarati-zükséges és amely műveletnél számbavehető anyagi veszteség nem lehet az államot.

Francia és német versengés a román petrolcument

A franciák 20 millió frank készpénzelőleget a németek árut ajánlottak fel

Bukarest, július 15

A román állam az ország területén termelt ásványolaj egy részét a maga számára tartotta fenn, hogy ily módon kompenzációs árú álljon rendelkezésre bizonyos üzletek lebonyolításánál. E készletekre vonatkozólag a román kormány most

két oldalról is kapott vételi ajánlatot. Az egyik ajánlatot egy nagyobb francia pénzcsoport tette, amely ajánlatában koncesszionális szerződés alapján hajlandó átvenni az állami petrolcument és erre

20 millió frank előleget is kész rendel-

kezésére bocsátani.

Ez a pénzcsoport napi áron venné át az ásványolajat. A kölcsön formájában nyújtott előleget a román kormány hitellevelekre változtatná át. A másik ajánlatot egy német pénzcsoport tette, amely 50 ezer vagon petrolcument hajlandó átvenni. Ez az ajánlat az

ellenértéket azonban nem készpénzben akarja kiegyenlíteni hanem német áru-termékeket hajlandó rendelkezésre bocsátani kompenzációs alapon a minimális vámtetelek biztosítása mellett.

A román kormány mindkét ajánlatot elfogadhatónak találja és azok megvizsgálása most folyamatban van.

Valami büzlük Dániában!

Kalandos teru hétezer vagon faanyag felvásárlásáról,

melynek szülőapja az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete, keresztapja pedig Tilea, volt miniszterelnökségi államtitkár, vállalata

Déva, július 14

Az erdélyi fakereskedelemnek évek óta egyik legsúlyosabb kérdése a vándorfakereskedelem árrontásának a kiküszöbölése. A vándorfakereskedők, az erdővidéki lakosság, főképpen a mővidéki és székelyföldi kistermelők, akik vízfürészen termelik a deszkát, gerendát, valamint a faragott fát és azt szekerekkel szállítják ki a vidékekre, ahol eladogatják.

Az ilyen vándorfa-áru természetesen nem alkalmazkodik a fakereskedői árhoz és ha nem is mindig olcsóbb a rendes piaci árnál, de házának vele és ez rendkívül zavarja a fakereskedelmet.

A vándorfakereskedelem különösen azóta terjedt el nagyon, amióta a Vajdakormány megengedte a mővidéki lakosságnak, hogy az általa termelt faanyagot minden korlátozás nélkül piacra vigye. Azóta egyre több és több szekeres áru kerül forgalomba és a fakereskedők nem tehetnek ellene semmit.

Az aradi székhellyel működő Erdélyi Fakereskedők Egyesülete nem régen azt a tervet vetette fel, hogy

össze kellene vásárolni az erdővidéki

A teru nem rossz, de a megállapodás annál rosszabb

Jóformán meg sem indul azonban az akció, máris súlyos zavarok és elégedetlenségek mutatkoznak. Pillanatnyilag úgy áll a helyzet, hogy az egész felvásárlási akcióból nem lesz semmi. Az ok, — amint értesülünk — az, hogy a kereskedők kezdenek rájönni: ők kötelezték ugyan magukat arra, hogy átvesszék a Fakereskedelmi Rt.-től az erdővidéki lakosságtól felvásárolt faanyagot, de

semmi biztosítékot nem kapnak ennek ellenében arra, hogy a faházalás tényleg meg is fog szünni.

Tileák ugyanis erre nézve semmiféle biztosítékot nem nyújtanak. Ők csak vásárolni akarnak és a felvásárolt fát haszonnal továbbadni a kereskedőknek, a kik kötelezik magukat arra, hogy a lejegyzett mennyiséget át is vesszék. Ettől a vándorfakereskedelem azonban még nyugodtan tovább virágozhatik. Azt nem állapították meg, hogy mennyi kistermelői faanyagot kötelesek Tileáknak átvenni...

De még más bajok is mutatkoznak. Szó volt például arról, hogy Hunyadmegyében két felvásárló központot létesítenek, egyet Brádán és egyet Hátszegben, de nem állítottak fel egyet sem. A

Wück Béni hunyadmegyei fakereskedők így nem

lakosság által termelt és piacra kerülő faanyagot.

hogy aztán a kereskedők által kerüljön forgalomba és így megszűnjék a faházalás és az abból származó árrontás.

A fakereskedők egyesülete megállapodást is létesített a Fakereskedelmi Rt.-gal, (Comertul Lemnului S. A.), amely Tilea volt miniszterelnökségi államtitkár vállalata. A megállapodás úgy szól, hogy Tilea vállalata hét bevásárlási központot állít fel, ötöt a Mővidéken és kettőt a Székelyföldön, hogy a helyszínen összevásárolja az erdővidéki lakosság áruját és azt azután továbbadja a fakereskedőknek.

Megállapították, hogy az erdővidéki lakosság mintegy 120-140 ezer köbméter faanyagot termel egy évben, vagyis hat-hét ezer vagonnal és ezt a mennyiséget a fakereskedők egyesülete átvételre le s jegyeztette a fakereskedőkkel.

Ez a megállapodás kitünő üzletet jelentett Tilea vállalatának, mert ugyszólván minden rizikó nélkül vállalhata a jóhaszonnal jérő közvetítő szerepét, de a kereskedők is szívesen kötötték le magukat, mert azt remélték, hogy ezáltal meg fog szünni az árrontás, amit a vándorfakereskedelem okoz.

érnek semmit a fakereskedők egyesületének megállapodásával a Fakereskedelmi Rt.-gal és a megállapodást magukra nézve már nem is tartják kötelezőnek.

Ugyancsak kifogásolják a fakereskedők azt is, hogy az átvételre kötelezett mennyiséget a felvásárló vállalat nem akkor szállítja le, amikor arra szükség van, vagyis amikor a kereskedő kéri, hanem amikor a Fakereskedelmi Rt.-nak tetszik. Vagyis rendelés nélkül szállít, akár tetszik az a kereskedőknek, akár nem.

Amint értesülünk, a faegyesület megállapodásával a fakereskedők annyira elégedetlenek, hogy

sokan már be is jelentették a megállapodástól való elállásukat.

Nyíltan hangoztatják, hogy a faegyesület vezetősége kalandos vállalkozásba vitte bele az erdővidéki fakereskedőket, olyan vállalkozásba, amelyből a fakereskedőknek semmi hasznuk nincsen, de annál több a Fakereskedelmi Rt.-nak és egyeseknek, akik nem feleltek meg saját személyükről, amikor a megállapodást nyélbe ütötték.

De ezekre még visszatérünk.

A közgazdaság hírei

NÉMETORSZAG MÓDOSÍTOTTA A FRISS BURGONYA VÁMTÉTELÉT

A német birodalmi kormány július 7-én rendeletet adott ki, amely szerint a friss burgonya vámtétele július 12-től kezdődőleg július 31-ig bezárólag akként módosul, hogy az eddig 100 kg-kénti 5 márkás vám helyett 2 márkás vámot fizet.

★

GYENGÉBB LESZ AZ USA GYAPOT-TERMÉSE

Washingtonban most adták ki az első hivatalos gyapottermésjelentést. Eszerint a bevetett terület 29.021 ezer hektár. A termés számszerű becslése 70.9 százalék és összesen 10.242 ezer bálát várnak. A múlt évben az eredmény végleges összege 13.047 ezer, 1932-ben 13.002 ezer és 1931-ben 17.095 ezer bála volt.

★

HOLLANDIA

a hó közepén adta ki az új vámtarifát, amely különösen a készáruk vámját elég jelentősen emeli. — A gabonaközpont rendelete szerint Bulgáriából, Jugoszláviából, Lengyelországból, Romániából és Magyarországból csak kompenzációs uton lehet gabonát bevinni Hollandiába. Az Oroszországból történő gabonabevitelt is külön engedélyhez kötötték a holland kivitel előmozdítása érdekében.

★

NÉMET BE- ÉS KIVITELI VÁMOK MAGVAKRA

A f. hó 2-iki Deutscher Reichsanzeiger c. hivatalos lapban közzétett 1934 június 28-i rendelet, amely f. é. július 6-án lépett életbe, lehetőséget nyújt arra, hogy a 11. vámtételből az étkezési borsó az eddigi RM 30.— vámmal szemben RM 8.— vám mellett a tisztított és osztályozott lencse az eddigi RM 12.— vámmal szemben RM 8.— vám mellett; a 27. vámtételből zöldtakarmány, szalma és a felsorolt különféle szénafélék RM 3.— vámmal szemben RM 0.20 vám mellett vihetők be Németországba azon esetben, ha a bevitelhez az erre kijelölt szerv hozzájárul.

Ugyanezen rendelet 2. szakasza a 11. vámtételből a takarmány-borsóra RM 8.—, a takarmánybabra, csillagfürtre, búkkönyre RM 10.— kiviteli vámot léptetett életbe és csak elismert vetőmagvak vihetők ki vámentesen, kiviteli engedély alapján.

Különböző kiviteli vámokat léptetett a német kormány ugyancsak ezen rendelet 2. szakaszában felsorolt különböző szálak és erőtakarmányokra életbe.

A német kormány ezzel a rendelettel az elsőrendű élelmészeti és takarmányozási cikkeik ellátásának megkönnyítését célozza.

★

BULGARIA MEGHOSSZABBITOTTA A GABONAMONOPÓLIUM ÉRVÉNYÉT

A bolgár minisztertanács határozata értelmében a június 30-án lejárt gabonamonopólium érvényét további három évvel 1937 június 30-ig meghosszabbították. A monopóligazgatóság részére a bevásárlási árat búzára kg-ként 3.20, rozsrá pedig 2.40 lévában állapították meg. A buza eladási ára továbbra is 3.80 léva marad kg-ként, a rozst azonban 2.85 lévára emelték fel.

Áru- és pénzpiac

SZATMAR

A dologidő miatt a felhozatal gyenge volt. Az új buza is megjelent a piacon, de az ára még nem alakult ki, mert a malmok nem mutatnak az új buza iránt nagyobb érdeklődést. Árak: 370-380, zab 270-280, tengeri 260-270, repce 650-675 lej métermázsánként.

FOGARAS

Gabonaárak hektóliterben: Buza 320-330, rozs 230, árpa 160, zab 160, kukorica 230. Buza, rozs, és árpa esett. Zab és tengeri változatlan. Felhozatal gyenge. Ujkrumpli 75-80.

Lisztárak kicsinyben 7-8-9 lej.

Veteményárak estek. Káposzta darabja 3-4 lej, karalábé 1 lej, karfiol 5 lej, uborka 3 drb. 2 lej, retek 1 lej, krumpli kicsiben 2 lej kilója. További árcsökkenés valószínű.

Baromfi ára változatlan. Tej, tojás változatlan. Sajt kicsiben 26-28, nagyban 24. Áremelkedés.

Állatárak változatlanok, csupán a v. lasztott malac ára esett. Páronként 300-320 lej.

„Miniszter ur, miből szerezte a vagyonát?”

Dumitrescu tábornok esete nyomán tömegesen megindultak a vagyonrevíziós perek

Hogyan került az Erdélyi Szénbánya a Manoilescu-család kezébe? — Stefan Mihăilescu volt pénzügyi államtitkár 22 bizottsági tagsága és 4000 lejes háztelkei — Elkobozzák a volt csődbíró 9 milliós vagyonát

Bukarest, július 15.

Amióta a bíróság megkezdte Dumitrescu tábornok, volt csendőrségi főparancsnok vagyonrevíziós perét, egyre-másra jönnek a feljelentések különböző volt és jelenlegi közéleti nagyságok ellen, hogy illegális uton, az állam és magánosok megkárosításával szereztek vagyonukat. A hivatalos lap naponta közöl végzéseket vagyonrevíziós perekről és

az esetek legtöbbségében, ha a feljelentések nem is bizonyulnak alaptalanoknak, mégis a bíróság felmenti az érdekelteket, mert igazolni tudják vagyonuk eredetét. Ennek az a magyarázata, hogy amióta a törvényt megszavazták, egészen addig, amíg komolyan kezdtek alkalmazni, elég idő telt el, hogy azok, akiket illet, elrendezzék a dolgot, átírassák, vagy eladják azokat a vagyon-

tárgyakat, amelyek eredetét esetleg nehéz lenne igazolni a köztisztviselői fizetéssel. Mégis a bukaresti bíróság előtt több olyan vagyonrevíziós per van folyamatban, amelyben egyrészt a vád, teljesen, vagy részben beigazolódott, másrészt pedig azért is megérdemli a nyilvánosságot, mert a szereplő személyek ismert közéleti nagyságok.

MANOILESCU MIHÁLY VAGYONA

Talán a legérdekesebb vagyonrevíziós eset a Manoilescu Mihály, volt miniszteré, amely még a parlamentet is foglalkoztatta. Manoilescu abban az időben jelentette fel, amikor megszerezte a kolozsvári Erdélyi Szénbánya teljes részvényállományát

Ő az első „volt miniszter”, akinek a vagyonát igazolnia kellett a bíróság előtt. Ez a vagyon, Manoilescu igazolása szerint egy 7 millióért vett és a felesége nevén álló villa, amelyen még 4.200.000 lej tartozás van és az Erdélyi Szénbánya 4 millió lej értékű részvénye. Ezek a részvények háromszorosát is érik, de ezekre is van 10 és félmillió adóssága. A Semmitőszék vagyonrevíziós tanácsa elejtette ugyan a vádat Manoilescu ellen, de a határozat ellen a feljelentő fellebbezett és a Semmitőszék egyesített tanácsa meg is semmisítette a Manoilescu felmentését, új vizsgálatot rendelt el annak kiderítésére, hogy milyen körülmények között jutott Manoilescu Mihály az Erdélyi Szénbánya 40.000 darab részvényéhez.

Manoilescu maga két levelet mutatott be a bíróság előtt, amelyeket 1926 február 14-én állítottak ki Kolozsváron. Az egyik levélben Szántó Zoltán, Szántó Miklós és Molnár Jakab eladtak Manoilescunak 5000 darab, egyenként 100 lej névértékű részvényt 2.500.000 lejért ötévi részletfizetésre. A második levélben a részvények eladói elismerik, hogy Manoilescunak öt éven át joga van a bányatársulat jövedelmének egyhathatodrészhöz és ennek a jövedelemnek a felét a részvények árának törlesztésére fogják fordítani. Ezzel szemben az első, felmentő határozat ezt a tranzakciót úgy értelmezte, hogy az Erdélyi Szénbánya tulajdonosai ezeket a részvényeket ajándékba adták Manoilescunak a vállalat érdekében teljesített különböző szolgáltatások fejében. Am a Semmitőszék egyesített tanácsa nem fogadta el ezt a magyarázatot, mint ahogy indokoltak találták a feljelentő által felhozott más 13 semmiségi okot és így ez a rendkívül érdekes vagyonrevíziós per az ősszel új tárgyalásra kerül.

Nem kevésbé érdekes, bár felmentéssel végződött, Stefan Mihăilescu, volt pénzügyi államtitkár esete sem, aki jelenleg a legfőbb állami számvetelési tanácsosa, azelőtt pedig a földművelésügyi minisztériumban töltött be vezérigazgatói állást. A tárgyaláson, amely júniusban folyt le, Mihăilescu a következő vagyonát tárgyakat jelentette be: egy bukaresti ház, amelyet hozományba kapott, de amelyre még rákötött 2.200.000 lejt, négy ház hely, Carmen Sylva fürdőhelyen és másutt, amelyeket kettőssével vett a földművelésügyi minisztériumtól olcsó áron, egy birtok Jalomita megyében, amelyet ugyancsak a minisztériumtól vett meg. Kiderült még az is, hogy

Mihăilescu egy ötödik telket is vett a minisztériumtól 4320 lejért, de 520.000 leiért eladta.

Vagyonra erejétének igazolására Mihăilescu tanácsos elmondotta még hogy 19 kü-

lönféle bizottságban vett részt és szedett jelenléti díjakat, sőt bennült a Nemzeti Színház, az Építkezési Pénztár és az Állami sorsjáték valamelyik bizottságában is.

MENNYIT KERES EGY SZORGALMAS ÁLLAMTITKÁR?

A földművelésügyi minisztériumtól 1932 február elsejéig 3 millió 15.470 lejt vett fel Stefan Mihăilescu, mint a könyvelés vezérigazgatója, fizetés, különmunkák, egészségi segély, kiszállási költségek, öt bizottsági tagság ülésdíjai és szolgálati prémium címén. A mezőgazdasági kamarák szövetségétől, mint igazgatósági tag, három év alatt 135.611 lejt vett

fel, a Cassa Rurală földhitelintézetétől, mint felügyelőbizottsági tag, hét év alatt 495.510 lejt vett fel, a közterhek pénztárától 3 év alatt 24.000 lejt, a pénzügyminisztériumtól, mint államtitkár, 1932 február elsejétől 1933 végéig felvett 1.275.179 lejt fizetés, tíz bizottsági-tagság ülésdíja, utazási átalány és más javadalmazás címén.

A Monitorul Oficialtól három hónap alatt 245.000 lejt vett fel, mint igazgatósági tag.

Ezekből és még más jövedelmi forrásokból Mihăilescu volt államtitkár 5.870.927 lejt jövedelmet tudott igazolni, amelyből megszerezhetette ma 3 millióra becsült vagyonát.

Birói kritika az állami vagyonkezelésről

A bíróság, bár megállapítja, hogy Mihăilescu igazolni tudta vagyonának eredetét, felmentő végzésében mégis többek között a következő megállapításokat teszi:

„Meg lehet állapítani, hogy a gyanúsított nagy mértékben azzal a szokatlanul tulzott munkásságával gyarapította vagyonát, amelyet a földművelésügyi és pénzügyminisztériumban kifejtett, ahol a napi szolgálat mellett még 22 (huszonkét) különféle bizottságban is működött, természetesen az állami költségvetés terhére. Egyedül 1932-ben 12 bizottság munkájában vett részt és ezért tekintélyes összegeket vett fel.

Ha egyfelől nem lehet megérteni, hogy ilyen körülmények között miképpen tudta a rendes szolgálatot ellátni és milyen aportot nyújtott az államnak, amikor ilyen sokféle szolgálatot kellett teljesíteni, nem kevésbé igaz, hogy őt nem lehet pótkesnek minősíteni, amiért jellesei szükségesnek találták, hogy ennyi sok megbízást és hivatali adja nekik.”

A bíróság végzés ezután megemlíti, hogy míg más közhivatalnok csak egy háztelket kapott a kisajátított földekből, addig Stefan Mihăilescu kettőssével és többbizben kapott földeket az ország különböző részeiben, annak ellenére, hogy saját háza volt. És ezeket a telkeket halatlanul nevésséges áron szerezte meg. Természetesen az állam kárára. És a bíróság mégis kénytelen elejteni ellene a vádat, amint az a felmentő végzés következő passzusából kitűnik:

„Sajnálatos ugyan, hogy a gyanúsított felettes hatóságai ilyen módon kezelték a közvagyon és ezzel bátorították a főtisztviselő olthatatlan meggazdagodási vágyát, de ugyanakkor kétségtelen, hogy ő ma sikerrel fedezi magát a földművelésügyi minisztérium legfőbb képviselői által kiadott és ellenkező bizonyítékokig legálisnak tekintendő hozzájárulásokkal.

Az, hogy ezek a jóváhagyások mennyiben törvényesek, csak közigazgatási vizsgálattal lehetne megállapítani, amely ki-

derítse, milyen alapon jöttek létre a szóbanforgó adásvételi szerződések és felelősségre vonja azokat, akik jóváhagyták az állam vagyonának elpocsékolását. De egy ilyen vizsgálat tülkőpné a vagyonellenőrző bizottság hatáskörét.”

Büntügyekben ezt ugy nevezik, hogy bizonyítékok hiányában...

A csikszeredai óvónő felcsapott politikusnak

Miért nem szerepelhetett a magyar tagozat a csikszeredai óvoda évzáró ünnepélyen?

Csikszereda, július 14.

Csikszereda város tulajdonát képező óvodaépületet három évvel ezelőtt azzal a kikötéssel adták át az államnak használatra, hogy köteles abban magyar tagozatot létesíteni. Ennek a szerződéses kikötésnek, ugyahogy, eddig is eleget tett az állam. Névleg fenntartja a magyar tagozatot. Így aztán az óvoda évzáró ünnepélye alkalmával feltűnt a szülőknél, hogy az eddigi szokástól eltérőleg, egyetlen magyar szám sem szerepelt az évzárón. Több oldalról érdeklődtek a feltűnés ügy iránt, de eredménytelenül. Most aztán feleletet kaptunk erre is.

Kiderült, hogy a magyar tagozatot vezető óvónő körültekintő gondossággal készült az évzáróra. Néhány magyar éneket és költeményt tűzött a műsorra. Az utolsó pillanatban, éppen amikor a magyar gyermekek színe akartak lépni, magából kikelve, rontott Raducanu Maria ovónő, a magyar tagozatot vezető, szintén román nemzetiségű kartársnőjére s irredentizmussal vádolta meg, mer ártatlan magyar énekeket és verseket akart előadni. Az óvodánál igazgatónői szerepet betöltő Raducanu Maria kiadta a parancsot: egy szót sem szabad magyarul kiejteni. Így aztán az ünnepélyre szépen felkészült magyar gyermekek ajkára fojtotta a szót. A kultúrónában „lelkeket munkáló”

EGY BÍRÓ, AKINEK MILLIÓS BANKBETÉTEI VANNAK

Most van folyamatban a bukaresti ítélőtábla előtt N. Străjan volt bíró vagyonellenőrzési pöre, amelynek eldőlőkéig zárolták a különböző bankokban felfedezett 9 millió lej körüli vagyonát. Străjan ma ügyvédi gyakorlatot folytat és valamikor a kényszerégyezségi és csődügyek bírója volt. A feljelentés szerint ebben a minőségben szerezte vagyonának tulnyomó részét és pedig: 2 millió 200 lejt, amelyet kiadott vidéken kamatra, 1 millió lejt a Cehoslovaca cégnek, 800.000 lejt az „Alba” nevű konfekciós cégnek, 12 millió lejt betétje van a Romcomit-banknál, 800.000 lejt a Banca Româneascănál, telke van Szinájában és több nagyszabású vállalatok Spanyolországban. Maga

a gyanúsított csak annyit ismert el a vagyonellenőrző bizottság előtt, hogy 2 millió 600.000 lej készpénze és 50 Banca Națională részvénye van. Ezzel szemben az ügy vizsgálására delegált bíró azt állapította meg, hogy volt költségének összesen 8 millió 782.446 lej készpénzvagyon, 60 Banca Națională részvénye, több Mica és Letea részvényei, meg különböző állampapírai.

Ezeknek egy részét Străjan fiktív számlákon gyekezett eltüntetni és más módon is igyekezett utólag összhangba hozni öngigazolásával a tényleges vagyoni látszatot, de ez nem sikerült, mert mindenre rájöttek. Súlyosbíttja a volt bíró helyzetét az a tény, hogy mindezeket a vagyonelrejtéseket abban az időben kísérelte meg, amikor a vagyonrevíziós bizottság többiben is beidézte, de ő nem jelent meg, hanem orvosi bizonyítványt küldött maga helyett, iszont ugyanakkor végigjárta adóssait és a bankokat, hogy kedvező valamásra, illetve az általa kívánt tranzakciókhoz való hozzájárulásra bírja őket. Mindezekre való tekintettel

a vagyonellenőrző bizottság úgy döntött, hogy a Nicolae Străjan által bevalloolt és a tényleges vagyon között mutatkozó összegeket zárolja, őt magát pedig a büntetőbíróság elé állítja,

amely minden jel szerint az állam javára fogja ezt a vagyont elkobozni.

Csak három érdekesebb esetet ragadtunk ki a sok közül, amely most lavinamódra megindult, amióta Dumitrescu tábornok is a vagyonellenőrző bizottság elé került. De kétségtelen, hogy a csendőrségi volt főparancsnokának az esete a legérdekesebb valamennyi közül.

Bányai Ernő

Raducanu ovónő viselkedéséhez nem fűzünk kommentárt, csupán az illetékeseket kérdezzük meg illő tisztelettel: meddig tart ez így? Mikor utasítják már a tulbuzgó hazafiakat lélekgyilkoló munkájuk beszüntetésére?

És még valamit: Raducanu Maria ovónő férje, Vărgatu „mérnök” ur hírlapi „tevékenységével” kapcsolatosan néhány héttel ezelőtt, megtalálták a gyorsanható orvosságot: egyszerűen beszüntették a székelyeket és román vezetőket egyformán gyalázó házilapját. A feleség kétségtelenül férje nyomdokain halad. Az annyira szűkegszerű közeledés eszméje azt követeli, hogy a feleségét is ki kell oktatni. Meg kell magyarázni neki, hogy nem politikus, hanem pedagógus.

SZABÓ MÁRTON
Brassó, Hosszu-utca 74.
Az 1929 és 1933 évi kiállításokon aranyéremmel kitüntetve.
Első brassói specialisan berendezett autórágó-üzem

Állandóan rakgáron kész rugók 10-és méterekig, bármilyen típusú autóra. Javítások gyorsan készülnek. Mélyen leszállított árak.

SPORT

Willi den Queden újabb világ-rekorddal remekelt

Rotterdam, július 15
Willy den Queden 12,5 mp-t javított egy világrekordon.
A 400 méteres gyorsúszásban 5 p. 16 mp-es — férfiaknak is jó — világrekordot uszott.
(Régi rekord: Madison USA 5 p. 28 mp)

Tenisz Davis Cup

AUSZTRÁLIA—CSEHSZLOVÁKIA 1:1
Prága, július 15
Az első nap után 1:1 a cseh—osztrák Davis Cup Európa-zóna döntőjének állása.

Menzel (cs)—Mc Grath (a) 10:8, 6:2, 8:6
Crawford (a)—Hecht (cs) 6:4, 6:2, 6:2.

5 millió lejt utasított vissza Perry, mert nem akar profi lenni

London, július 15
Perry, a winbledoni győztes ötmillió lejes ajánlatot kapott a Tilden cirkusztól, hogy térjen át a profiságra. Perry, visszautasította az ajánlatot, mert amatőr akar maradni. Perry különben közelről egyik tőzsdebankár mellett lesz — gyakornok...

A „FÉLHIVATOLOS” VILAGBAJNOKSÁG

végetért Wimbledonban. A teniszben nincsen hivatalosan világbajnokság. A winbledoni végső eredmények mégis úgy élnek a köztudatban — szinte hagyományosan — mint világbajnoki címek.

A végső helyezések az idén:
Férfi egyes: 1. Perry (Anglia), 2. Crawford (Ausztrália), 3. Shields és Woods (Amerika).

Női egyes: 1. Round (Anglia), 2. Jacobs (Amerika), 3. Matthien (francia) és Hartigan (Ausztrália).

Férfi páros: 1. Lott, Stoeffen (Amerika), 2. Borotra, Brugnon (Franciaország), 3. Hopmann és Prens (Németország) és Collin, Wilde (Anglia).

Vegyes páros: 1. Round (Anglia), Miki (Japán), 2. Shepherd, Austin (Anglia), 3. Ingram, Oliff (Anglia) és James, Lee (Anglia).

Női páros: 1. Matthieu (Franciaország), Ryan (Kalifornia), 2. Andrus, Henrotin, 3. Godfree, Scriven (Anglia) és Heeley, Round (Anglia).

Az idén Anglia szerepelt a legjobban. Két és fél világbajnokságot nyertek az angolok és majdnem minden számban helyezést értek el. Feltűnő a franciák gyenge szereplése, az idén sehol sem voltak!

Amerika agyagpálya bajnokságát — a Davis Cup játékosok távollétében —

Bryant Grant nyerte, aki a döntőben Berkeley Bellt győzte le 6:2, 8:6, 6:3 arányban.

Megkezdődött a NAC nagy nemzetközi versenye. A legjobb belföldi versenyzők mellett Straub magyar és Kukuljevici jugoszláv a külföldi vendégek.

Labdarugás

Ma: országos döntő, selejtezők és Közép-európai Kupa

Az országos bajnokság döntőjének első fordulója Temesvárt: Venus—Ripensia Nemzetibajnoki selejtezők: Bukarest: Juventus—CFR, Csernovic: Kinizsi—Jahn
Közép-európai Kupa: Budapest: Bologna—Ferencváros. Bécs: Hungária—Spárta.

Az „északi kupa” állása az 1933—34 évben (két évenként rendezik kettős játékkal):

1. Svédország 5 3 1 1 15:9 7
2. Dánia 5 2 1 2 11:11 3
3. Norvégia 4 1 2 1 10:7 4
4. Finnország 4 1 0 3 3:10 2

Várják Wesselyt Bukarestben. A román szövetség a kiváló osztrák válogatott játékosát szerződtette szövetségi edzőnek és fizetésére 240 ezer lejt szavaztak meg. Wessely a válogatott keret tagjaival foglalkozik majd.

CSAK SZEZON KÖZEPÉN
játsszik ezentúl az angol válogatott a kontinensen — határozta el az angol szövetség. A nehéz bajnoki szezon befejezése után többé nem engedik játszani a válogatottat, mert az eddigi gyenge szereplést a fáradságnak tudják be.

VARSO
FC Wien—Wisla 2:2 (1:0).

Nejedli és Mándi, a vasárnapi Hungária—Spárta mérkőzésén kiállított két játékost egy mérkőzésre eltiltották, úgyhogy vasárnap nem játszhatnak Bécsben. A nyugati liga is külön ligabajnokságot tervez 12 csapat részvételével.

Sepi elhagyta a kórházat és egy kolozsvári szanatóriumba vonult lábadozni. A kitűnő válogatott center, csak ősszel kezdi el a tréninget.

Atletika

CSAKLANY GYŐZÖTT ISZTAMBULBAN

a nemzetközi versenyen a gerelyvetésben 51.79 m-es eredménnyel. 2. Karakas török 48.50 m. 3. Mehmet török. A többi eredmény: 200 m.: 1. Rechi török 25.4 mp. 2. Muhamed török. 3. Virgil Jon román. Magas: 1. Buratovici jugoszláv 180 cm. 2. Sedak török 175 cm. 3. Medgi török 171 cm. Hármassugrás: 1. Pulios török 13.52 m. 2. Szelim török 13.06 m. 400 m.: 1. Papadopoulos görög 53.4 mp. 2. Gogo albán 53.8 mp. 3. Virgil Jon román 53.8 mp. 110 gát: 1. Buratovici jugoszláv 15.6 mp. Kilenc magyar atléta startolt szombaton és vasárnap az angol bajnokságban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25%-os engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó 3 szoba, konyhából álló ház a Kereszt-utcában, 250 ezer lejért. Cim 13147. szám alatt a brassói kiadóban.

Erdélyi száraz tisztított kőménymagot vásárolunk. Miután zott ajánlatok postafiók 112. Cluj. 13085

VASCÖUDVAR a legolcsóbb bevásárlási forrás az összes vízvezeték és egészségügyi berendezési tárgyakban. KERTÉSZ HENRIK, Brassó, Szent János u. 23. Telefon 5—52. 13138

Fűszerüzlet-berendezés (mérlegek) jutányosan eladó, Goldsteinnél, Válcsele—Előpatak. 13411

Köreszek megvételre 1 drb. hengerekkel, 550x290-est. Késszpenzel fizeték. Pünkösdi János, Tatrang. 13363

Garantált, tiszta havasi csomage-méz eladó. Érdeklődni Remiásch Imre, Ditrău. 13233

Állást nyer

Fényképész-segédet keresek, aki a fényképezést minden ágában, nagytitán terén önállóan dolgozik. Arcfényt, fizetési igény megjelölését, bizonyítvány-másolatot kérek. Kántor-műterem, Tg.-Mureș. 13362

50—80 ezer lejjel rendelkező szakképzett vaskereskedő-segédet keresek társnak. Ajánlatok „Vas” jellegűre a kiadóba. 13364

Szolid, német kisasszonyt keresek, aki hosszú bizonyítványokkal rendelkezik két- és fél éves kislány mellé. Cim: 13396

13398. szám alatt a brassói kiadóban.

Vegyes

Miklós-villa, Gyilkostónál, kellemes, házias nyaralás, tiszta, kényelmes szobák, elsőrendű konyha, előzőeken kiszolgálás, mérsékelt árak. 13282

Házasság

Fiatalkorú munkavezető, prima szakember és jó megjelenésű, feleségül vennék olyan 18—25 éves leányt, akinek hozmánya valamilyen üzem, vagy kisebb gyártelep, — amelyet saját találmányom gyártásával bővítenék ki. Szíves válaszáat levelezés megkezdése végett „Szeretnék valakiért dolgozni” jellegűre a brassói kiadóba küldeni. 13396

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a drága feleség, anya, nagymama, testvér és rokon

Springer Mózesné

életének 62-ik, boldog házasságának 37-ik évében, kinos szenvedés után elköltözött az élők világából.

Temetése f. hó 15-án, vasárnap délután 4 órakor lesz a Fekete-utca 36. szám alatti gyászszobából az izraelita temetőbe.

Brassó, 1934 július 14.

A gyászoló család.

ITT A NYÁR!

Jelentkezik már a rádiózók ellensége: a légköri zavar. Zajmentes, sőt tengerentúli (gyarmati) vételt csak a rövid hullám biztosít.

INGELEN ultra-super
LUMOPHON
HORNYPHON
BELMONT

„NOVY”-RÁDIÓ

Brassó, Rózsatér 19. Telefon 1—99.

4 szobás lakás,

minden kényelemmel ellátva, augusztus 1-től kiadó.

A. WESTER, Kut-utca 20. sz.

Villany-heggesztés!

Gőzkazán, gőzcső, hengerfej, motor ház stb. villanyheggesztését garancia mellett vállalom. — vidéken is. Jó esztorgályos, aki szerelőmunkát ért, azonnal felvétetik.

Johann Hansmann villany-heggesztő üzem
Brassó, Románteplom-u. 54.

2 szoba, 1 konyha

I. emeleten azonnal kiadó.

Brassó, Közép utca 96/A.

Vasipari szakkönyvek

mélyen leszállított árban:

Balogh: Osztófej	Lei 15
Barna: Esztorga, furó- és marószerszámok	15
Köszörülés, furás marás	18
Vas- és fémpari szakkönyv, 400 oldal, 222 ábra, 80 táblázat	109
Szerelők és lakatosok szakkönyve (300 oldal, 250 ábra, 70 táblázat)	90
Csavarmentvágás	36
Boldizsár: Esztorgályosok és marások	18
Jávör: Lőerőszámítás	43
Knapp: Kenőanyagok	24
A fémszínezés szakkönyve	36
Kádár: A hegesztés szakkönyve	72
Lusker: Vasipari szerszámok	12
Péter: Vas- és acélöntő	30
Prohászka: Vasipari szerszámok készítése	36

stb., stb.

Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban. Póstan utánvétellel. Kérjen teljes nagy szakjegyzéket.

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

Ha bármilyen könyvre

van szüksége, legyen az regény vagy szakkönyv, szindarab, divatlap, vagy kotta, forduljon bizalommal a Brassói Lapok Könyvosztályához, Brassó.

SZOVÁTA- FÜRDŐN

látogassa a legjobb É T T E R M E T, az

LSTVÁN-t,

amelynek elsőrendű regái és erdélyi konyhája van. Speciális rostonsülték. — Menü és étlap szerint, olcsó árak. Abonomák elfogadjatnak. Este kitűnő jazz-zenekar és tánc.

Magyar orvos irodalmi ajándéka

Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy

Kiváló szerző

Őszlön, kultura, illuziók AZ ENBER HARCA a civilizáció rabságában

Irta: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Életőszlönzavarok társadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szervmüködési zavarok. — Élettani örök és a társadalom összefüggései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Új embertípus. — A nemek örök harca. — Kevesen értenek a szerelemhez. — Az önzés reflexe. — A fiú és a leány egymástól elterő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kultürember babonái. — A nő élettani hátrányai. — A nő nemiségének fokozati és minőségi különbségei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomatás. — Nemi aktus és veszteségérzés. — A kultürember illuziói. — A kultura kompromisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminalitás, szadizmus és epilepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Agresszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociálisan boldoguló lelke. — Arakat-akaratrólküliség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichonanalízis és az egyén felszabadítása. — Az alkotás és az elmebeteg művész. — Az alkotás motorja a fantáziavilág. — Spiritizmus és túlvilági élet. — Epilepszia és nemiség. — A nemek harcának kiegyenlítése, stb. stb. stb.

144 oldalon, igen izlées és szép kiállításban.

Ara csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., udvarban.

ANYA- NYELVÜNK

A helyes és tiszt

magyarság KÉZ

KÖNYVE Idegen

szavak szótára

SZERKESZTEITE: KACSÓ SÁNDOR.

Ára: 40 lej, postán küldve portóra 10 lej küldendő be. Utánvétellel 60 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában